Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 220 (1470) ♦ Субота, 23 листопада 1996 року ♦ Ціна договірна

Багатими будуть усі. Через 136 років?

або З боргами у XXII сторіччя

Парламентська хроніка

Вечірнє засідання 21 листопада

Якщо ви мали гроші в ощадкасі на 2 січня 1992 року або страхові поліси, облігації Державної цільової безпроцентної позики 1990 року і Державної внутрішньої позики 1992 року, Казначейські зобов'язання СРСР, сертифікати Ощадбанку СРСР, то всі ці ваші вклади буде проіндексовано. А якщо ви поклали гроші на книжку після названої дати, вони також підлягатимуть індексації, але за іншою шкалою.

(Закінчення на 2-й стор.).

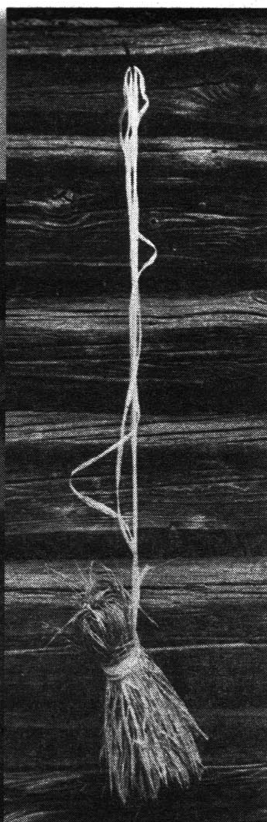
НАШ ІНТЕРЕС У НАТО

Триває візит делегації Верховної Ради України в НАТО, повідомляє прес-центр українського зовнішньополітичного відомства. Парламентарії відвідали штаб-квартиру Верховного головного командування Об'єднаних Збройних Сил Північноатлантичного альянсу в Європі в місті Монс (Бельгія), де ознайомилися з організаційною структурою і функціонуванням військової організації НАТО та її Головного штабу, зробили ознайомлювальні візити у координаційні центри Сил втілення мирної угоди та програми «Партнерство заради миру».

Гостей з України проінформовано про хід і перспективи операції з підтримання миру в Боснії і Герцеговині, про реалізацію програми партнерства. Вони зустрілися також з Верховним головнокомандуючим Об'єднаними Збройними Силами НАТО в Європі генералом Дж. Джоулвеном, який дав високу оцінку участі України у програмі «Партнерство заради миру» та її внеску у Сили втілення мирної угоди.

Квач - на гвіздок!

ОСТАННІМ часом іноді хочеться уявити собі теплу компанію добрих людей, щоб там тісненько сиділи Пинзеник і Симоненко, Омельченко й Табачник, Вітренко й Чорновіл, а ще, скажімо, якийсь щирий ветеран РСЧА й не менш щирий ветеран УПА, — і от, нехай вони там собі сиділи б і говорили про найзвичайніші у світі речі. Про любов і про онуків, про погоду і про здоров'я, як то між нормальними людьми ведеться. І щоб при цьому вони обмінювалися тютюнцем, бажано не імпортним, і діставали з «дипломатів» щось перехопити — що кому вдома раненько-вранці приготувала жінка.

... А квачі при цьому було б повішено на гвіздок і забуто.

Уявіть собі, як би це було добре.

У житті, на жаль, частіше буває інакше. Навіть у цьому суботньому номері газети вам доведеться прочитати кілька матеріалів про те, як саме це буває в житті...

Переміг здоровий глузд?

Учора рано вранці Президент Бєларусі Олександр Лукашенко, Голова Верховної Ради Семен Шарецький і Голова Конституційного суду Валерій Тихиня підписали угоду. За цим документом референдум відбудеться, як і планувалося, 24 листопада, однак його результати щодо конституційних питань матимуть суто рекомендаційний характер. Коментуючи досягнуту домовленість, Президент Лукашенко сказав, що відміняє два свої накази, за якими підсумки референдуму мали б обов'язковий характер. Верховна Рада, у свою чергу, відкликає з Конституційного суду всі матеріали, пов'язані з порушенням справи про звільнення Олександра Лукашенка з посади.

За визнанням обох сторін, провідну роль у досягненні компромісу відіграло посередництво глави російського уряду Віктора Черномирдіна і голів обох палат Федеральних зборів Росії Єгора Строєва і Геннадія Селезньова.

Для створення нової Конституції Бєларусі протягом 20 днів мають сформуватися Конституційні збори з 50 депутатів Верховної Ради і такої самої кількості представників президента. Їх очолить Олександр Лукашенко. За три місяці цей колективний орган на основі проекту, за який проголосує більшість виборців, повинен прийняти новий Основний Закон Бєларусі.

Дошка пошани

Перевтілення Бєлого Орла...

Будинок для божевільних. Палата «Бонапартів». Тихо звучить музика Чайковського...

Лікар стомлено оглядає пацієнтів:

— Сеню! А ти хто сьогодні — Локашенко чи Бєлий Орьол?..

Сеня простягує психіатрові рулон туалетного паперу і дурним голосом декламує:

— Законопроект... із Севастополя вивести українські окупаційні частини до 7.07.1997 року...

— Сеню! Ти хто?! — У голосі лікаря жах і переляк..

— Я — Іван Симуненко!

— Боже, краще б ти залишався Бєлим Орлом!..

Дошка продовжується на 4-й стор.

У номер

Не втратити себе, бути корисним суспільству

Третій день у Києві триває перший з'їзд (фолькстаг) німецької меншини в нашій країні. Ініціатор форуму —-товариство німців в Україні — «Відергебурт».

У його роботі беруть участь близько 200 делегатів з усіх областей, Криму, Києва та Севастополя, а також представники рад німців Росії, Казахстану, Киргизстану, громадських організацій німецьких меншин Бєларусі, Молдови, Узбекистану і Таджикистану.

(Закінчення на 7-й стор.).

Запобігти духовній агресії

Президент України Леонід Кучма стурбований поширенням в Україні «агресивних тоталітарних культів». Про це він заявив під час зустрічі з Патріархом Української православної церкви (Київського патріархату) Філаретом, повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна».

За словами Президента, ми не можемо і не займатимемо позиції стороннього спостерігача щодо нарощування присутності в українському релігійному просторі активних зарубіжних місіонерських організацій і тоталітарних сект з їх руйнівним впливом на наше населення і насамперед на молодь.

Керівництву Комітету у справах релігій буде доручено вивчити цю проблему «з правової і моральної точки зору», виходячи з потреби «забезпечити захист громадян від духовної агресії тоталітарних культів».

Президент України наголосив, що «підтримуватиме ініціативу щодо досягнення єдності і миру в церковному середовищі».

Філарет, у свою чергу, зазначив, що його «непокоїть розкол у православ'ї». У цьому зв'язку він висловився за необхідність «єдиної церкви в Україні».

Поля дочекалися наших машин

Виробниче об'єднання «Уманьфермаш» (Черкаська область) випустило перші 30 зразків бурякозбиральних комплексів. Нові агрегати, що складаються з копача і навантажувача, на відміну від зарубіжних аналогів, простіші за конструкцією, легші та надійніші у роботі.

— Головне, зазначив віце-прем'єр-міністр України Михайло Зубець, який ознайомився з роботою комплексу на бурякових загінках Корсунь-Шевченківського району, — уманська новинка у п'ять разів дешевша за німецькі агрегати і утричі за існуючі вітчизняні. Особливо вони знадобляться у невеликих колективних та фермерських господарствах, де висівають по 50—100 гектарів буряків.

Щороку до редакції звертаються наші читачі з проханням передплатити безплатно «Голос України». Ми намагалися допомогти інвалідам війни, бо не їх провина, що вони позбавлені права читати улюблені газети. Матеріальна скрута поставила їх у вузькі рамки: доводиться вибирати між хлібом і газетою. Інформаційний голод перенести не легше, ніж залишитися без хліба. На жаль, у скрутному фінансовому становищі перебуває нині й редакція. Цього разу допомогти не зможемо. І тому шукаємо спонсора, який передплатив би «Голос України» кільком десяткам наших читачів. Хто ним буде? Відгукніться, хто фінансово спроможний і не втратив доброти і співчуття.

Парламентська хроніка

Багатими будуть усі. Через 136 років?

(Початок на 1-й стор.).

Отже, Верховна Рада в цілому і кожний депутат зокрема законодавчо на практиці виконали свої передвиборні зобов'язання —відшкодувати заощадження громадян. Бо ухвалено Закон України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України». Отже, ви, шановні читачі, маєте стежити за днем опублікування закону (це й буде дата введення його в дію), і саме цей день можете сміливо вважати таким, коли ви знову стали багатими. Проте багаті теж плачуть. Пам'ятайте це, бо такими ви станете... теоретично. Адже повернення реальних грошей — процес непростий і йтиме поетапно. Найпершими новими багатими стануть вкладники віком понад 70 років. Причому передусім будуть проіндексовані вклади, які не перевищуватимуть 1 тисячу карбованців. Отож, якщо ви маєте бібліотеку ощадкнижок, то, можливо, у вас є шанс із тисячі стати новим українцем... за «старі» гроші.

Широко тримати кишеню, щоб держава повертала до неї борг, на думку голови Комісії з питань соціальної політики та праці Юрія Буздугана, доведеться протягом чи не чверті століття. І це, скажу вам по секрету, у кращому разі, за умови, коли для цих цілей спрямовуватимуть кошти не лише з державного бюджету, а й позабюджетні. Інакше, за словами депутата Геннадія Угарова, коли навіть виділяти з держбюджету по мільярду гривень на відновлення заощаджень громадян, то сповна віддати борг своїм вкладникам держава зможе лише через 136 років. Тож якщо хочете знову мати те, що мали, живіть довго і щасливо в очікуванні досягнення мети. Тепер є заради чого.

Чому саме 136 років, якщо по мільярду? Та тому, що законом визначено суму внутрішнього державного боргу у 136 мільярдів гривень. Її не заперечував і голова правління Ощадбанку України Анатолій Колесников.

І тепер у державному бюджеті має бути враховано окремим рядком частину цієї суми на виплати в 1997 році. І так багато-багато років... Невже і справді — до XXII століття?

Світлана ПИСАРЕНКО.

...А тим часом

у 1997 році уряд України збільшить на 1 рік вік, що дає право виходити на пенсію. Пенсійний вік підвищуватимуть кожного наступного року на 3 місяці.

Як повідомив на засіданні Кабінету міністрів заступник міністра фінансів Володимир Матвійчук, через 17 років пенсійний вік в Україні становитиме для чоловіків 65 років, для жінок — 60 років.

Реформування системи пенсійного забезпечення — це вимушений захід, сказав він. Уряд передбачає також перехід до індивідуальних пенсійних фондів.

Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко зазначив, що у зв'язку з реформуванням податкової системи уряд України буде змушений провести незначні скорочення соціальних програм і, зокрема, ліквідувати пільги для окремих категорій громадян.

«Жодна держава світу не змогла б нести такі витрати, як у нас», — сказав Прем'єр. За його словами, «на уряді, крім цього, ще й лежить борг у 2 млрд. грн. перед бюджетниками и 800 млн. грн. —перед пенсіонерами», — повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Уряд пропонує новий бюджет чи лише доповнення до «старого»?

Ранкове засідання 22 листопада

Парламент цей робочий день розпочав з обговорення питання підготовки проекту Держбюджету 1997 року, про що доповів віце-прем'єр-міністр Віктор Пинзеник. Як він зазначив, уряд фактично пропонує серйозно змінити ідеологію оподаткування, а загалом ставиться за мету змістити центр економічних перетворень на макрорівень. Зокрема, передбачається оподаткування підприємств за конкретними результатами роботи, зняття з них, як було сказано, тягаря за утримання об'єктів соціальної сфери. З метою подолання кризи платежів передбачається відмовитися від практики картотек. Але це, як наголошувалося, не означатиме податкової амністії. А реструктуризацію боргів, відстрочення їх сплати років на десять.

Окрім цього, уряд бере курс на жорстке посилення контролю за сплатою податків, для чого передбачається створення єдиної бази даних, а також за використанням готівкових коштів. Загалом же, як пізніше зазначив Прем'єр-міністр Павло Лазаренко, уряд цими нововведеннями виконує домовленості, досягнуті свого часу в цій сесійній залі під час затвердження програми дій уряду, направлених на підтримку власного товаровиробника, зменшення податкового пресу.

У результаті цих та інших заходів Кабінет міністрів планує не лише вдихнути життя у вітчизняні підприємства, а й стовідсотково погасити заборгованості з виплати зарплат, пенсій, соціальних виплат, поступово підвищити пенсії. Досить, як було сказано, «виїжджати» за рахунок пенсіонерів, шахтарів, освітян, нині мають дещо затягнути паски державні чиновники, служби, що не так сприяють, як гальмують економічні реформи, а також ті, хто звик до надприбутків.

Однак, парламент зажадав насамперед уточнити: це уряд пропонує проект ідеологічно нового бюджету, чи вносить поправки до того, що він подавав раніше. І якщо новий, то його варто розглядати за іншою процедурою. Особливі претензії висловили народні депутати щодо передбачення доходів від податку на майно підприємств, адже проти запровадження такого податку Верховна Рада висловилась нещодавно. Великі сумніви було висловлено і щодо доцільності розширення приватизації під інвестиційні зобов'язання.

Окрім цього, з ініціативи Олександра Мороза парламент спробував було з'ясувати і суто політичне питання: чи є провина Верховної Ради у затримці розгляду і прийняття бюджету-97. Втім, Віктор Пинзеник уникнув прямої відповіді, висловивши сподівання, що до 1 січня держава матиме новий бюджет, а Прем'єр-міністр Павло Лазаренко наголосив, що, нарешті, вдалося досягти компромісного варіанта, тобто зберегти всі параметри фінансування основних галузей і разом з тим стовідсотково погасити заборгованості з виплати зарплат, пенсій тощо, а доходні частини бюджету зробити реальними на 97—98 відсотків. І це —основне. Він також пообіцяв, що народні депутати до початку наступного тижня отримають пакет усіх документів, необхідних для обговорення проекту бюджету в постійних комісіях Верховної Ради. Виходячи з цих обіцянок, парламент вирішив наступного тижня працювати у цих комісіях.

Після цього депутати розглянули проект постанови Верховної Ради України про внесення змін до Переліку об'єктів, що не підлягають приватизації у зв'язку з їхнім загальнодержавним значенням.

Анатолій БЕНЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Заява Соціалістичної фракції ВР України

з приводу звинувачень на адресу Голови Верховної Ради України О. О. Мороза у зв'язку з вирішенням питання про дострокове припинення повноважень народних депутатів України відповідно до ст. 81 Конституції України

Останнім часом набуває усе більшого розмаху кампанія, спрямована на шельмування Голови Верховної Ради України О. О. Мороза у зв'язку з достроковим припиненням повноважень тих народних депутатів, які порушують вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, зокрема, з перебуванням на державній службі.

Як відомо, стаття 78 Конституції України забороняє народним депутатам України перебувати на державній службі, а статтею 81 Конституції передбачено дострокове припинення повноважень народного депутата України за рішенням суду в разі невиконання ними вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності.

Керуючись цим положенням Конституції України, Верховна Рада 2 липня 1996 року прийняла Постанову «Про питання щодо припинення повноважень народних депутатів України, які не перейшли на постійну роботу у Верховну Раду України», зобов'язавши зазначених народних депутатів до 4 липня ц. р. подати заяву про складення повноважень народного депутата або заяву про перехід на постійну роботу у Верховну Раду. Цією ж Постановою Верховна Рада зобов'язала Голову Верховної Ради України звернутися у місячний термін до суду з заявою про дострокове припинення повноважень тих депутатів, які не виконали згадану вище вимогу. Проте варто було Голові Верховної Ради О. Морозу надіслати в суд перші 15 заяв, як з табору правих сил посипались звинувачення його у «політичній розправі», «упередженості» і навіть у зловживанні службовим становищем. Так, 15 листопада в програмі УТН було надано ефірний час народному депутатові А. Бутейку, щодо якого напередодні суд прийняв рішення про дострокове припинення його повноважень. Останній протягом кількох хвилин перераховував «злочинні дії» О. Мороза, звинувачував суд в упередженості, незграбно виправдовуючи водночас власну антиконституційну і протизаконну поведінку. А. Бутейко договорився до того, що обов'язки першого заступника міністра закордонних справ України він виконує безоплатно, тобто на громадських засадах, оскільки отримує зарплату у Верховній Раді України, а відтак не є державним службовцем.

Серед «аргументів» Бутейка проти дострокового припинення його повноважень фігурує такий, як неприйняття присяги окремими народними депутатами України. Водночас сам А. Бутейко вважає, що закон, за яким розглянуто його справу судом, ще не набрав чинності, оскільки присягу прийнято більшістю депутатів не у точній відповідності з Конституцією України, бо має прийматись лише перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради України.

Нас не дивує позиція пана Бутейка, який за будь-яку ціну намагається утриматись у двох кріслах. Дивує позиція Комісії з питань Регламенту і депутатської етики, яка вважає, очевидно, нормальним, що працюючи основний час у МЗС, А. Бутейко отримує зарплату у Верховній Раді, навіть за той час, коли його взагалі не буває в межах України, за виконання функцій, що не мають безпосереднього відношення до повноважень народного депутата. Чи не вважає юрист-міжнародник А. Бутейко, що отримання ним незаробленої зарплати у парламенті набагато більше нагадує склад злочину, ніж те, у чому він звинувачує Голову Верховної Ради України О. Мороза?

Дивує і позиція керівництва державного телебачення, яке дозволяє, м'яко кажучи, однобоке висвітлення ситуації у програмі УТН, не надавши можливості телеглядачам знати й позицію іншої сторони, дискредитуючи парламент і його керівників.

Ми звертаємося до тих народних депутатів, котрі мають усунути порушення вимог щодо несумісності, хто ще не втратив почуття відповідальності і власної гідності: не доводьте справу до суду, не кидайте тінь на високе звання повноважного представника народу.

Пропонуємо також Комісії з питань Регламенту і депутатської етики розглянути поведінку народного депутата А. Бутейка, перевірити обгрунтованість і законність виплати йому заробітної плати з бюджету Верховної Ради за виконання обов'язків першого заступника міністра закордонних справ України.

Іван ЧИЖ,
голова Соціалістичної фракції Верховної Ради України.

Преса і справжні державники, об'єднуйтеся

Із «міністерством правди» з відомого роману Оруелла порівняли створення Міністерства інформації під час прес-конференції народні депутати України Наталія Вітренко та Володимир Марченко. На думку лідерів Прогресивної соціалістичної партії України, в нашій державі настає період диктатури та репресій. Першим кроком до цього, вважають вони, стало закриття на телебаченні парламентських програм, які транслювалися у прямому ефірі. Тобто перекрито останню можливість для депутатів донести свої думки до виборців без перекручень і купюр. А те, що Президент Кучма призначив міністром інформації Зиновія Кулика, —цілковита монополія на інформацію з боку виконавчих структур. Президент України не бажає, щоб у нашій державі існувала незалежна преса, вважають Наталія Вітренко та Володимир Марченко. Єдиний вихід із ситуації — це об'єднання чесних, незаангажованих журналістів і людей, які справді вболівають за долю України.

Василь ТУГЛУК.

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

Підуть у депутати: хто з партідеями, а хто – з мішками грошей

Нотатки з «круглого столу», де обговорювалися проекти нового закону про вибори народних депутатів України

ВЛАСНЕ, дискусія точилася довкола законопроекту Володимира Стретовича, підготовленого постійною Комісією ВР з питань правової політики і судово-правової реформи (вона спільно з Центрвиборчкомом і Міжнародною фундацією виборчих систем й організувала це зібрання науковців, практиків, представників низки партій і громадських організацій). Як одразу зауважив дехто з учасників дискусії, більшість законопроектів про вибори, поданих на розгляд парламенту, можна розглядати, як варіації проекту комісії Стретовича, отже, протиставляти їх безпідставно, доцільніше з кожного взяти найкраще.

Стрижень цих законопроектів — мішана система виборів народних депутатів України. Тобто одну частину парламентаріїв обирати за традиційною, мажоритарною, системою в одномандатних округах, решту — за партійними списками в загальнонаціональному багатомандатному окрузі. Щоправда, на думку доктора юридичних наук Віталія Погорілка, для вибору майбутньої виборчої системи широкого простору не залишилося. Конституція України визначила парламент як однопалатний законодавчий орган, а такий за суто пропорційною системою (за партійними списками) не обирають. Отже, залишається мажоритарна і мішана системи. Першу ми вже «проходили». Другу —боязко, адже більшість наших політичних партій кволі, авторитету серед народу заслужити не встигли, та й виборець не готовий зробити вибір з цілого «талмуду» партійних списків.

Цілком імовірна й інша загроза. Через великий п'ятивідсотковий бар'єр, а його до снаги подолати далеко не всім партіям, краху на виборах зазнають не лише ці політичні організації, а й їхні виборці, чиї голоси — наче в пісок вода. Досить цікаві промовисті цифри з цього приводу навів ексдепутат Анатолій Ткачук, виконавчий директор робочої групи Проекту з парламентського розвитку. За його словами, під час виборів у Росії через те, що деякі партії не змогли здолати належний бар`єр та з інших причин продуктивними виявилися голоси лише приблизно 50 відсотків виборців. А в Грузії на загальнонаціональному окрузі втрачено 62 відсотки голосів. За припущеннями А. Ткачука, якби на минулих парламентських виборах 1994 року ми голосували за партійними списками, то приблизно 12 відсотків голосів узяли б комуністи, ще 5,6 відсотка —рухівці, а «в пісок» пішло б близько 70 відсотків голосів. Дровець у вогонь підкинув один з авторів справді альтернативного проекту Артур Білоус, який мало не категорично прогнозує, що в результаті виборів за партійними списками нам не вдасться відчутно структуризувати ні парламент, ні уряд.

Невже така малоприваблива картина чекатиме нас після наступних виборів за загальнонаціональним округом, за доцільність існування якого вже висловилася наша Верховна Рада? Прихильники мішаної системи наполягають на тому, що час політичної структуризації суспільства, а відтак і парламенту, настав. Та й новий закон про вибори, на їхнє переконання, має не лише пристосовуватись до сьогоднішніх реалій у суспільстві, а й задавати параметри на майбутнє, підтягувати до певного рівня і партії, і виборців.

Врешті-решт, під час дискусії само собою ставало очевидним, що голосування за партійними списками —начебто наша неминучість. І якщо вже міркувати, дискутувати, то над тим, яку пропорцію парламентських місць закладати у мішану систему: 50 відсотків вибирати за одномандатними округами, а 50 —за партійними списками, чи 40 до 60, або 70 до 30? Який бар'єр мають подолати партії — п'яти- чи трівідсотковий? Хто, крім партій, матиме право висувати кандидатів у депутати? Хто формуватиме виборчі комісії? Як уникнути скуповування «грошовими мішками» голосів виборців?

Бо й справді, як зазначалося, чому якась мало не бутафорська партія може пропонувати цілий список кандидатів, а багатотисячний трудовий колектив — ні (таке право трудколективів обстоював, зокрема, голова Центрвиборчкому Іван Ємець).

На що не менш слушно зауважив Роман Зварич, який нагадав, що за нинішнього поголівного безробіття мало знайдеться колективів підприємств чи сільгосподарств, які можуть мати власну думку, відмінну від нав'язаної керівником (а відтак, знову «погоду робитиме» керівна рать?).

Спотворити думку виборця можуть і кандидати з мішками грошей, якщо не врегулювати на законодавчому рівні питання фінансування виборчих кампаній. Пригадали, як під час передвиборчого марафону 1990 року «погоду робили» протиправно використовувані керівниками-кандидатами державні кошти й засоби, а 1994-го підключилися кошти новоявлених бізнесменів, що розбагатіли за одну ніч. Незважаючи на передбачені законом мізерні виборчі фонди, товстосуми вже скуповували виборців «з потрохами», роздаючи в округах безпроцентні кредити, наприклад, для завершення весняно-польових робіт, будівництва шляхів чи навіть примітивними безпрограшними лотереями. Конкретні факти прихованого підкупу виборців наводив голова ЦВК Іван Ємець, наголошуючи на тому, що робилося це поза межами виборчого фонду і начебто безвідносно то того чи іншого кандидата, а «фірмачі» виправдовувалися тим, що власні кошти вони мають право витрачати на власний розсуд. Заступник голови ЦВК Ігор Цілуйко нагадав, що, наприклад у США, Федеральна виборча комісія створена з єдиною метою — для контролю за використанням фінансів під час виборчого процесу.

На жаль, як зазначали учасники дискусії, автори усіх без винятку законопроектів належним чином не врахували уроків минулого. У проекті комісії Олександра Стешенка про це розписано детальніше, в інших — менше. Але жоден не передбачає дійового механізму, який запобіг би несправедливе, а то й протиправне втручання «грошових мішків» у вибори нашого найвищого законодавчого органу. Скажімо, проект Володимира Стретовича встановлює межу окремого внеску — не більше 100 неоподатковуваних мінімумів зарплати, передбачає оприлюднення не пізніше як за два дні до голосування джерел спонсорів того чи іншого кандидата, щоб виборці бачили, хто за ким стоїть. Але, як визнав сам Володимир Миколайович, який з притаманною йому наполегливістю обстоював інші положення свого проекту, тут справді не доопрацювали, виходили з ідеальніших умов, аніж є справді.

До речі, як зазначив той самий Артур Білоус, з огляду на фінансову та ідейну бідність деяких партій, не виключено, що першими у партійних списках значитимуться прізвища їхніх лідерів чи «засватаних» людей з іменем, а вже там сьомі-восьмі місця буде продано «грошовим мішкам».

Не обійшли увагою й процедуру голосування. Досить рішуче «ні» було сказано можливості масового дострокового голосування, масового ходіння зі скриньками по помешканнях виборців, що породжує чималі зловживання. Дехто пропонував повернутися до старої практики відкріплювальних талонів або дозволити голосування за нотаріально засвідченими дорученнями чи й навіть за спеціально оформленими телеграмами (для тих, хто буде за межами округу).

Щоб уникнути маніпулювання бюлетенями для голосування, Анатолій Ткачук запропонував, окрім запровадження бюлетенів з відривними корінцями, ще й позначати їх фабричними серіями й номерами. Одностайно висловилися учасники дискусії за «круглим столом» проти так званого негативного голосування, коли виборець мусить більше міркувати, кого з кандидатів викреслити, аніж над тим, кого залишити. Вирішили: нехай навпроти уподобаного кандидата виборець зробить ствердну позначку — «хрестик», «пташку» чи просто обведе (це треба передбачити узаконеною процедурою).

Цікаві пропозиції лунали і з приводу вдосконалення передвиборної агітації, підрахунку результатів голосування, вирішення суперечок, пов'язаних з виборами (тут вагоме слово сказав уже відомий в Україні суддя американського Федерального суду претензій Богдан Футей). Усі ці пропозиції і зауваження вочевидь дійдуть до тих, хто вирішуватиме долю завтрашнього закону про вибори народних депутатів України. Шкода лишень, що самі депутати, за винятком членів комісії Володимира Стретовича, обійшли увагою це зібрання, а особливо, автори решти інших законопроектів.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про колективне сільськогосподарське підприємство»

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до Закону України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №.20, ст.272) такі зміни:

1. Частину другу статті 4 після слів «принципи формування спільної власності і права членів щодо неї» доповнити словами «порядок розподілу прибутку, отриманого від операцій з цінними паперами».

2. Статтю 13 доповнити частинами третьою і четвертою такого змісту:

«Підприємство бере участь у приватизації переробних, агросервісних та інших державних підприємств.

Для здійснення представницької діяльності з цінними паперами підприємство створює довірчі товариства, які діють в межах повноважень, наданих загальними зборами або зборами уповноважених відповідно до чинного законодавства України».

ІІ. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

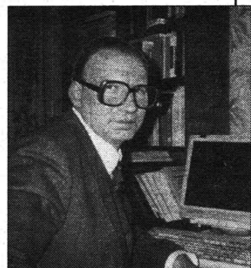
м. Київ, 31 жовтня 1996 року.

Олена ПОЗДНЯКОВА, Укрінформ

Вчителі допитливі, що в Києві, що в Барвінковому

НА СТОЛІ директора видавництва «Педагогічна преса» кандидата філологічних наук Юрія Кузнецова, крім перших чисел газети «Освіта України», кількох журналів — об'ємна папка листів від читачів. Хоча видавництво й молоде, але вже зарекомендувало себе як надійний помічник педагога. Чи розцінювати появу видавництва «Педагогічна преса», газети «Освіта України» як доповнення чи все-таки як конкуренцію існуючим профільним видавництвам і друкованим педагогічним органам? — З таким запитанням кореспондент Укрінформу звернувся до Юрія Кузнецова.

—Найбільше завоювання нинішнього часу — це свобода. Свобода мислення, свобода духовна, свобода преси. Тому існування двох, трьох конкуруючих газет, журналів в одній галузі — це просто потреба. Ми проводимо лінію держави в інтересах тих, для кого народна освіта — справа всього життя, а не порожній звук.

Тепер Міністерство освіти України багато працює над тим, який має бути сьогодні зміст освіти, щоб підготувати фахівця сучасного рівня, здатного працювати в умовах переходу до ринку. Попередні цілі полягали в тому, щоб прищепити дітям певні навички, дати певну суму знань. Нині стоїть завдання розвивати творчість, навчати думати, адаптуватися в нашому надзвичайно складному світі.

—Але насамперед повинні адаптуватися самі освітяни. Адже не секрет, що навіть підручників бракує.

—Справді, ситуація не з легких. Через те, що підручники видаються невеликими тиражами, часом навіть вчитель залишається обділеним. Якщо ж немає можливості видавати підручники в повному обсязі, а це близько 400 назв, то методичну літературу — й поготів. Старша генерація вчителів, яка має величезний досвід (а вчитель — це передусім досвід), йде, як-то кажуть, на заслужений відпочинок. Молодь поки що не має не тільки досвіду, але й методичної літератури, яка допомогла б набути його, вона не має навіть елементарних розробок уроків.

—Скільки журналів ви видаєте?

—Ми плануємо видавати десять журналів, у яких учителі знайдуть корисний для себе матеріал. Наприклад, у журналі «Біологія і хімія в школі» помістили оновлену таблицю Д. Менделєєва. Це оригінальна розробка наших авторів, у якій відображені нові відомості, значно ширші, ніж у попередніх відомих публікаціях для шкіл. На чолі періодичних видань стоять відомі вчені, авторитетні педагоги.

Потреба в такій літературі величезна. І в місті, і особливо в селі.

—Журнали і газета «Освіта України» продаються вроздріб?

—Поки що ні. Періодика видавництва «Педагогічна преса» розповсюджується сьогодні лише за передплатою. Користуючись нагодою, повідомляємо індекс наших видань: 40123 — «Освіта України», 74638 — «Шлях освіти», 74639 — «Фізичне виховання в школі», 74644 —«Історія в школах України», 74636 —«Географія та основи економіки в школі», 74643 — «Біологія і хімія в школі», 74637 —«Фізика та астрономія в школі», 74646 —«Трудова підготовка в закладах освіти». 74206 — «Інформаційний збірник Міносвіти України».

У номер

● *Чернігів*

Генерал загинув на посту

Трагедії стають прикметою сьогодення. Ось чергова. У під'їзді свого будинку в центрі Чернігова було вбито виконувача обов'язків директора чернігівської філії СП «Дункан—Київ».

Життєвий шлях генерал-лейтенанта у відставці Є. Махросенкова пройшов через сибірські гарнізони, військові містечка Середньої Азії, західні кордони, українські полігони, Поволжя, Афганістан.

«Закон — над усе» — таке було його життєве кредо. На жаль, не всім це виявилося до вподоби. Особливо тим, хто не сповідує моралі цивілізованого бізнесу в Україні.

● *Київ*

Без паніки: це — лише навчання

На Чорнобильській АЕС тривають комплексні навчання з надзвичайних ситуацій, у яких беруть участь майже 1000 чоловік. Змодельовано радіаційну аварію без руйнування атомного реактора.

Навчання мають кілька цілей. По-перше, це відпрацювання дій керівництва, аварійних бригад та всього персоналу ЧАЕС під час радіаційної аварії, перевірка навичок у самостійному і чіткому виконанні аварійних заходів. По-друге, оперативний персонал оцінює свої дії в умовах термінового розхолоджування реактора.

Частина навчань відбувається в недавно спорудженому Центрі керування протиаварійними діями, оснащеному найсучаснішим обладнанням.

● *Крим*

Суперечки навколо кредитів, і не лише...

У Верховній Раді АРК знову назріває криза. Вже вкотре депутати вимагають відставки голови місцевого парламенту. Цього разу депутат Анатолій Бурдюгов вніс пропозицію включити до порядку денного сесії питання про недовіру голові ВР автономії Василю Кисельову. Приводом стала заява останнього про те, що дехто «за час перебування біля керма Верховної Ради Криму незаконно збагатився». За словами Кисельова, Кримське регіональне відділення НБУ, яке очолює депутат А. Бурдюгов, «незаконно видало валютних кредитів на суму понад 400 млрд. крб.». Однак головний кримський банкір ці звинувачення відкинув, назвавши їх "переслідуванням з політичних мотивів". Парламентська більшість пропозицію А. Бурдюгова відхилила, що однак не гарантує спокійне життя нинішньому керівництву Верховної Ради Криму.

Сергій ВЛАД, *журналіст*

Перші кроки «Коки»

Презентація тижня

ВСЕСВІТНЬО ВІДОМА компанія «Кока-кола», схоже, невдовзі матиме титул найбільшого інвестора в Україні. Принаймні цього тижня журналісти стали свідками закладення першого каменю заводу безалкогольних напоїв під Броварами, якому не буде аналогів у Європі. Після того, як він стане до ладу, обсяг інвестицій «Кока-коли» в українську економіку сягне 200 мільйонів доларів.

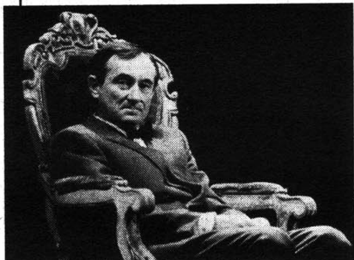
Нагадаю, що офіційним виробником продукції «Кока-коли» і її дистриб'ютором є не менш відома австралійська компанія «Кока-кола Аматіл», яка очолила тонізуючий бізнес на початку дев'яностих років. Ця компанія, що має 42 заводи в 16 країнах світу, не шкодує ні зусиль, ні капіталу, щоб втамувати спрагу споживачам не лише європейського континенту, а й, скажімо, Папуа-Нової Гвінеї.

Першим, хто привітав «Кока-колу», «Фанту» і «Спрайт» на українській землі, були львів'яни, бо саме в їхньому місті відкрито завод безалкогольних напоїв «Кока-коли». Але вже сьогодні дистриб'юторські центри компанії працюють у багатьох містах країни. Потекли інвестиції, які тонізуюче вплинули на пересохлий товарний ринок. І не тільки на нього: нині в системі компанії працюють близько трьох тисяч працівників, і як ця обставина позначиться на ринку праці, має показати конкуренція. Поки що, за словами генерального менеджера «Кока-коли» на європейському континенті Мухтара Кента, компанія не дуже-то й побивається конкуренцією з боку «Пепсі» та інших сусідів по українському ринку. А з боку українських виробників безалкогольних напоїв, схоже, й поготів. Якщо це не зачепить наше самолюбство, то, вважай, ми привітаємо на своїй землі чергового монополіста.

На презентації «Коки» подумалося раптом про «Росинку». І ось у якому ключі. Інвестиції — добре, робочі місця — добре, але ці іноземці презентують сьогодні дещо багато важливіше, а саме: культуру виробництва, про яку нам тільки мріялося.

Метаморфоза тижня

Педагог Богдан Ступка

Чернівецькі школярі мали змогу почути твори Тараса Шевченка, Григорія Сковороди, Івана Франка, Лесі Українки у виконанні Богдана Ступки. Відомий артист прибув сюди на запрошення обласного та міського управлінь освіти, які уклали з Богданом Сільвестровичем угоду про довготривалу співпрацю. Він навідуватиметься у Чернівці і демонструватиме школярам свої нові літературні програми.

Б. Ступка також узяв участь у презентації нового художнього фільму довженківців, що знімався на Буковині, — «Юденкрайс, або Вічне колесо». Він зіграв у цій кінострічці головну роль.

Чернівці.

На знімку: Богдан Ступка.

Олександра КУЧЕРЯВА, *журналіст*

Цигарка чи тиха задуха?

З ІНІЦІАТИВИ Міжнародного союзу проти раку 21 листопада відзначали Всесвітній день непаління. Борці з тютюном закликали курців усього світу звернути більш серйозну увагу на своє здоров'я і забути про цигарки. Принаймні на один день.

Торік, за оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я, від паління померло 107 тисяч наших співвітчизників. Серед 30–40-літніх прихильників сизого димку інфаркти трапляються в 5 разів частіше, ніж у його противників. «Тиха задуха» спричиняє 40% смертей українських чоловіків від 35 до 69 років. Проведені у США дослідження доводять, що коли число курців не зменшиться, через три десятиріччя передчасна смертність від вживання тютюну перевищить суму смертей від СНІДу, туберкульозу та ускладнень при пологах. За останні двадцять років значно зросло число жінок, які палять, особливо в містах. За статистикою, палить майже кожна третя представниця прекрасної статі, більше половини дівчат 15–16 років і близько 80% хлопців цього віку.

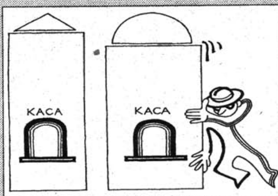
Застереження тижня

Організатори дня непаління вимагали посилити контроль тютюновий ринок і домагатися 100-відсоткового стягнення податків на тютюн, покласти край цигарковій контрабанді, заборонити виробництво і продаж високотоксичних цигарок з підвищеним вмістом смол і нікотину, створити вільні від тютюнового диму зони, насамперед у громадських місцях і державних установах.

А тим часом напередодні у Києві відбулося закладання пам'ятної медалі на ознаменування початку робіт з будівництва нової тютюнової фабрики компанії «Reemtsma-Ukraina», проектна потужність якої становитиме 30 млрд. цигарок на рік.

Дошка пошани

Тихо! Іде операція!..

А сьогодні зі мною приключився напад. Застукав клятий апендицит просто за черговою замєткою до рідної газети. Тому із-за письмового потрапив на стіл операційний. Лежу і корчуся, корчуся і лежу — годин так зо три... Коли це ввалюється чолов'яга в окулярах з «дипломатом» у руках, при костюмі з краваткою у смужечку:

—Ага, ось і ви, як самопочуття? Норма! Пульс? Норма! Аналіз сечі? Норма! Так, зараз будемо рвати? Сестро, зажим, скальпель?

—Як норма! Що рвати! — кричу і хапаю руку нахаби з якимось кліщами, що сунуться мені прямісінько в рота...

—Як, що? — тепер уже дивується смугаста краватка.—Гланди...

—Ви хто? — Я прожогом зіскакую зі столу, пальці самі відшукали на сестринському столику потрібну річ. Мій апендицит раптом наїжачився і затих.

—Хірург... На громадських засадах...

—Тоді я зарізяка на громадських засадах...

—Та ні, тут якесь непорозуміння, — белькоче краватка, — я справді хірург — народний депутат і практикую... на громадських засадах.

—Як це? — мій апендицит ніби защіпило.

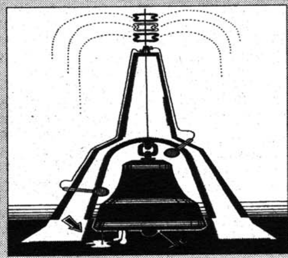
—А чого це ви так неадекватно реагуєте? Частина нашого Кабінету міністрів у режимі працює: народний депутат — міністр... на громадських засадах —і нічого, а тут якісь гланди...

—Апендицит у мене...

—Боже, а чи варто було через це такий гвалт зчиняти. Зараз ми все поправимо. Лягайте. Не хвилюйтеся. Сестричко, приготуйте інструмент для трепанації черепа...

ВІД ЧЕРГОВОГО. Ви зрозуміли: якщо на цьому місці читаєте цю замєтку, а не некролог (тьху, тьху, тьху) — отже хвороба відступила... Стрес, знаєте! А з Кабінетом міністрів що, цікавитеся? Як? Невже не бачите таблички: «Тихо! Іде операція!»

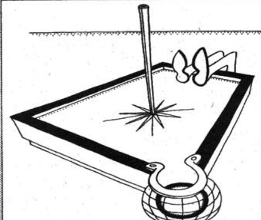
Економіці видаляють апендицит, а може, роблять трепанацію...

Що кого доконає?..

— Чув, на сесії В...енко запевняла, що нас з тобою доконає політика іноземця П...еника?

— Тебе, може, й політика, а мене — виступи нашої товаришки В...енко...

Не президентське це діло?

Бєларусь. Референдум. Бетеерія.

Олександр Лукашенко:

—Я готовий покласти все на вівтар перемоги...

Пам'ятається, про свою перемогу мріяв і Пірр. Тільки епірський цар Пірр воював з римлянами, президент Лукашенко, схоже, — зі своїм народом... У разі торжества після 24 листопада, мабуть, цар не позаздрить президентові...

Незручно цікавитися, а все ж — кортить: чи знає Лукашенко історію? І хто такий Пірр і яка ціна його перемоги?.. Хоча навіщо питати, не президентське це діло в царській історії колупатися...

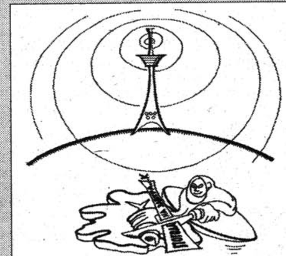
Джон Іфаноф: «Не забуду мать родную...»

Ескімос російського походження Джон Іфаноф уперше за останні 70 років вийшов у Берінгове море. Не так, щоб уполювати якого пришелепкуватого білого ведмедя, як ковтнути свіжака й відзначити нештатну подію у своєму заштатівському житті. Його, ескімоса в екзилі, до щему в розбещеному імпортними продуктами шлунку схвилювало ГРТ. У прогнозі погоди по регіонах Росії слідом за Ростовом і Тамбовом ішла... Аляска...

—Цю подій я чекав з 1864 року, відколи цар Аляску продав, а злий духи пригнали мій човен до цього берег, — так схвильовано й радісно відповів Джон телебаченню штату (місто Джуно).

—І як погода в морі, не підвела?..

—Погода, як і передавали російський синоптик, стояла зовсім хорош, але шторм, однако, сильний був. Мене ведмідь спас... Думав, я мертвий. Витяг на берег, хотів роздерти, а я як закричу: не забуду мать родную — він і втік... Скільки років? Не знаю — великий був. А мені років — 142-й пішов, однако.

ВІД ЧЕРГОВОГО. Відразу після того, як ГРТ до свого прогнозу погоди ввело й Севастополь, я зв'язався телефоном з прикордонниками-чорноморцями. Поцікавився щодо масових святкувань старожилів із виходом у Чорне море та братання з дельфінами...

—За радянської влади стільки не жили, — наче мокрим рядном накрили військові...

«Прогноз погоды на завтра... В районе Севастополя...»

Черговий по дошці Віталій СУДДЯ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Через ризик до зірок

Орбіти тижня

ЗАГИБЕЛЬ космічного апарата, що прямував до Марса, а разом із ним і міжнародного проекту за участю понад 20 країн світу, в тому числі й України, за висновком фахівців, означає: до кінця століття таких стартів більше не буде. Вони вимагають 10—15 років підготовки, величезного фінансування.

У ЗМІ прозвучали повідомлення, нібито після краху проекту «Марс-96» Україна зазнала збитків у 1 мільйон доларів. Прошу прокоментувати це начальника відділу наукових космічних досліджень Національного космічного агентства України Олега Федорова: «Ці цифри перебільшені. Максимальна сума, яку було витрачено на виготовлення всієї апаратури та на підтримку Національного центру випробування та управління космічних систем у Євпаторії, становить 210 тисяч гривень. Хоча ми й втратили прилади з космічного апарату (нагадаю, що на ньому серед 30 пристроїв було 3 вітчизняного виробництва), залишилися безцінні наукові розробки, технології. До того ж у рамках цього проекту євпаторійський центр оснащено новітнім французьким обладнанням, ми безоплатно отримали лінію зв'язку між Тулузою та Євпаторією».

Нині лунають непоодинокі закиди-сумніви, наскільки нам доцільно вкладати кошти в освоєння небесних просторів? Однак представники космічної наукової еліти на прес-клубі в Міністерстві у справах науки і технологій намагалися переконати в протилежному: космічні випробування — завжди ризик і водночас престиж для держави.

Аналізуючи помилки і втрати, людство продовжує штурмувати надра Всесвіту. І наша держава поготів. На черзі — 16-денна спільна україно-американська наукова космічна експедиція «Шаттл-97», яка має відбутися у жовтні наступного року. З боку України в її підготовці братимуть участь 6 інститутів Національної академії наук. Домінантою має стати понад чотирьохгодинний експеримент за методом електронно-променевого зварювання у відкритому космосі.

Проект «Шаттл-97» передбачає також проведення серії спільних наукових експериментів з космічної біології, вивчення впливу космічних факторів на процеси росту і розмноження рослин. Щойно 15 українських учених повернулися з Космічного центру імені Дж. Кеннеді, де брали участь у першому перевірочному експерименті. Наступний заплановано у квітні.

Модель тижня

Наталія ЗУБАРЄВА, мистецтвознавець

На трон краси зійшла Діана

НЕЩОДАВНО в курортному місті Ніцца на Лазуровому березі Франції у фешенебельному залі «Акрополіс» відбувся блискучий фінал міжнародного конкурсу «Elite Model Look-96» — одного з найбільших у світі оглядів модельного бізнесу, які щороку проводить агенція «Elite International».

Цього року в змаганні взяли участь 79 майбутніх топ-моделей з 50 країн, з яких у фінал потрапили лише 15 дівчат. Перемогу одержала конкурсантка під номером 39 — юна красуня з Києва Діана Ковальчук, яка репрезентує українську агенцію моделей «Лінія-12». Фірма «Еліт» уклала з нею дворічний контракт на суму 150 000 доларів.

Щорічний конкурс «EML», що проходив утринадцяте, став щасливим для Діани. Дівчина, попри свій вельми юний вік — їй лише 14, не розгубилася, показавши себе щонайпривабливіше. Отож представниця України вперше піднялася на п'єдестал королеви моделей.

Юна грація справила неперевершене враження на журі, до складу якого входили маститі професіонали, знані в усьому світі фотографи і топ-моделі. І серед них — президент «Parfums Salvador Dali» Жан-П'єр Гріволі, який одразу після конкурсу запропонував Діані взяти участь у рекламі нових парфумів «Dalimix». Цікаво, що на початку цієї ароматної імпрези Діана виступала разом із відомою моделлю з «Еліт» Маревою Жоржес, «Міс Франції-91», і ця спадкоємність «королівської» вроди — французької та української — певною мірою символічна.

Успіх на змаганні такого рівня поділив із своєю співвітчизницею київський фотограф Леонід Найдюк, який приїхав до Ніцци висвітлювати конкурс для українського журналу «Стиль і дом». Дирекція «Еліт» високо оцінила якість фотографій, зроблених Леонідом для портфоліо Діани. Саме його роботи — фоторепортаж і портрет нашої красуні — опинилися на титульній обкладинці і сторінках престижного французького часопису «Фото».

Слід зазначити, що у Ніцці Леонід не вперше. Не так давно саме там, а також у Каннах та Монако з великим успіхом експонувалися роботи Леоніда та його брата-художника Вадима.

Перемоги Діани та Леоніда — не щаслива випадковість, це закономірний тріумф української краси.

На фото Леоніда НАЙДЮКА: Діана Ковальчук (зліва) та Марева Жоржес на презентації парфумів «Dalimix».

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Ліра з півдня гратиме до літа

Одеська організація Спілки письменників України та Комітет у справах молоді облдержадміністрації дали старт відбірковому турові 1-го обласного фестивалю «Південна ліра», що проходитиме з листопада нинішнього до березня наступного року. У конкурсі візьмуть участь прозаїки та поети віком до 30 років. А сам фестиваль відбудеться 27 червня 1997 року. Кращі твори буде відзначено цінними призами та опубліковано в альманасі «Південна ліра».

Одеса.

Прем'єра тижня

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

«Кліше» — погляд на музику через Границю

Вчора шанувальники ТРК «Гравіс» одержали на ТВ-вечерю смачний десерт — нову музичну програму «Кліше». Шеф-кухар передачі Андрій Границя, соліст київської групи «Пірата Бенд», та ведуча Наталя Зеленкова вважають, що від їх страви навіть у меломанів не буде печії. Доволі складно в музично-екранному різнобарв'ї здивувати вимогливих дегустаторів-глядачів. У авторів «Кліше» є свої секрети кухні: індивідуальна інтерпретація музичної інформації, інтелектуальні тексти у науково-популярній обробці, ексклюзивний дизайн, професійний колектив (оператор Валерій Чижов, відеоінженер Ігор Рак). І ще одна відмінна риса півгодинної розповіді про музику — у «пірата», який веде соло на гітарі, в телевізійному житті не піратська програма. Всі кліпи в «Кліше» — ліцензійні. Втім, як і аудіокасети від фірми «Західний Грім», яка спонсорує цей проект і шефствує над багатьма київськими групами, допомагаючи їм вийти на ринкову музичну орбіту.

Панахида тижня

Олексій КАВУН, «Голос України»

«Как злостных бандитов — расстрелять»

ВИПОВНИЛОСЯ 75 років відтоді, як було розстріляно 359 узятих у полон учасників групи генерал-хорунжого Юрія Тютюнника, яка мала на меті підняти маси на повстання проти більшовиків.

З цієї нагоди в Базарі Народицького району з ініціативи національно-демократичних сил відбулися панахида і мітинг.

До встановленої п'ять років тому плити з викарбуваними іменами розстріляних лягли квіти. Учасники вшанування побували в лісі між спорожнілими після аварії на ЧАЕС селами, де спочивають полеглі в боях тютюнниківці.

... Стривожене радянське командування доручило ліквідацію загону дев'ятій кавалерійській дивізії на чолі з Котовським. Після кількох зіткнень їй вдалося загнати тютюнниківців неподалік Базару, де вони вже не могли уникнути вирішального бою — позаду були болота. Зрозумівши, що все програно, Тютюнник зумів вислизнути і добратися до Польщі (1923 року він повернувся в Україну, та дожив лише до першої хвилі репресій). Після втечі Тютюнника члени загону здалися котовцям, які обіцяли їм прощення.

Тогочасний документ надзвичайної комісії свідчить: «Руководствуясь велением революционной совести, основываясь на всем вышеизложенном и дабы предупредить подобные преступления и показать всему капиталистическому миру и его наймитам, что власть Советов беспощадно карает всякого, покушающегося нарушить ее мирную работу. Чрезвычайная пятерка постановляет: лиц, перечисленных в приложенном списке, в числе 359 человек, как злостных бандитов — РАССТРЕЛЯТЬ».

Потім, за поданням Фрунзе, Котовського за успішно проведену операцію було нагороджено третім орденом Червоного Прапора.

Житомирська область.

Ольга ВІТЕР, журналіст

Художня гімнастика сяде на шпагат, але не стане на коліна

Скандал тижня

ТАК УЖЕ склалося, що художня гімнастика завжди прагнула самостійності та обстоювала свою незалежність не лише в спортивних змаганнях, а і в біократичних двобоях. У 1980 році на Конгресі Міжнародного олімпійського комітету було прийнято рішення про внесення художньої гімнастики до програми Олімпійських ігор. Саме тоді цей вид спорту став рівноправним зі спортивною гімнастикою.

І ось XXVI Олімпіада позаду. З Атланти українські «художниці» привезли золото (Катерина Серебрянська) та бронзу (Олена Вітриченко). Успішний виступ наших спортсменок з художньої гімнастики на третій олімпіаді поспіль каже багато про що. Одначе, схоже, Державний комітет України з фізичної культури та спорту так не вважає. Художня гімнастика, а точніше її Федерація, черговий раз піддаються репресіям. Цього разу адміністративним.

Згідно з циркуляром спортивного комітету за підписом заступника голови пана Костенка, «з метою впорядкування структури спортивної федерації України», Федерації художньої гімнастики настійно рекомендувалося об'єднатися з Федерацією спортивної гімнастики. 29 жовтня на зборах художніх гімнастів вирішено залишити все як є, зберігши самостійність своєї Федерації. Аби відвернути в спорті шкідливу практику «ламати — не будувати», президент опальної Федерації Альбіна Дерюгіна звернулася до Комітету з фізкультури та спорту з компромісним рішенням. Вона пропонувала зберегти в Україні дві самостійні федерації — художню та спортивну, а для представлення нашої країни на світовому спортивному подіумі створити Асоціацію федерацій гімнастики України. Керівництво комітету знехтувало цей дипломатичний хід та продовжує гнути свою лінію уже не лише зверху, а й знизу.

—Мене як президента Федерації художньої гімнастики блокують від участі в усіх змаганнях, — каже Альбіна Миколаївна. — Йде відвертий тиск на обласні ради. На місцях люди взагалі не розуміють, що відбувається в столиці...

А що насправді відбувається? За що спортивне керівництво країни намагається поставити на коліна і взагалі знищити Федерацію художньої гімнастики? Альбіна Дерюгіна однозначно переконана, що йде зведення особистих рахунків... А підспідок справи в іншому. 1992 року виникла Федерація гімнастики України, яку очолила Людмила Турищева (вона ж президент Федерації спортивної гімнастики). За словами Дерюгіної, протягом кількох років керівництво Комітету з фізкультури та спорту так і не дало зрозумілої відповіді — звідки ж узялася ця організація. Не було проведено жодної спільної конференції двох незалежних федерацій, не було і виборів президента нової структури.

—А зараз комітет та спортивне міністерство побоюються, що відкрита нами фальсифікація створення Федерації гімнастики України стане всім відома, — коментує Альбіна Дерюгіна. — Ось і вигідна їм нова структуризація спортивних федерацій України, аби існування привида Федерації гімнастики стало легітимне, хоча б і постфактум.

Правління Національного банку України висловлює співчуття керуючому управлінням справами Врублевському Віктору Васильовичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері — **Катерини Павлівни.**

Леонід БРОВЧЕНКО, «Голос України»

За сусідів порадіємо. А за своїх прикро

ПІСЛЯ кожного відрядження за кордон ще довго переживаю перипетії поїздки, осмислюю побачене і почуте. Не знаю, як кому, а мені після повернення завжди сумно: ну чому ми живемо гірше? Хоча відповідь знайшов давно — неприродний, штучний шлях розвитку не міг призвести до іншого. А серце все одно болить. Бо народ наш заслуговує на краще.

Нинішня поїздка до Польщі визріла за добу. У перший же робочий, після відпустки, день зателефонував директор представництва польської зовнішньоторговельної фірми «Бумар» Вітольд Мойса і запросив мене у м. Кельце на міжнародний ярмарок будівельних машин «Машбуд-96». Іноді експромт надійніший за тривалу підготовку. Тож наступного дня машиною ми вже вирушили до Кельце.

Сьогодні відписуватись із закордонного відрядження набагато важче, ніж раніше. Чому? Та тому, що раніше за кордон їздили одиниці, а тепер тисячі. Тим більше у Польщу. Адже більшості читачів просто нецікаво читати про бачене й оцінене ними самими. Тож вирішив побудувати свою розповідь довкола одного стержня — контрастів.

Контраст 1.
Моя міліція мене береже. А поліція?

Ще коли ми виїздили з Києва, пан Вітольд жартома порекомендував звернути увагу на кількість стаціонарних постів ДАІ у нас і на дорогах Польщі. Так от: на відрізку шляху від Києва до Ягодина ми налічили 12 стаціонарних постів автоінспекції. Міліцейські «будки» стояли кожні 40 кілометрів. А проїхавши пів-Польщі від кордону до Кельце, потім до Познані, далі до Варшави і знов до кордону, я не побачив на автострадах жодної стаціонарної споруди для тамтешніх контролерів руху. Лише в одному місці, у передмісті Каліша, поліцейські з автомобіля контролювали швидкість руху на трасі. І все.

Але порядку на дорогах нашого сусіда значно більше. Починаючи з покриття шляхів і розмітки. У Польщі немає отих вибоїн на шляху, від яких руки не в змозі утримати кермо. А розмітка така, що й уночі не проїдеш інакше, ніж так, як визначено нею, дорожніми знаками. До речі, додому ми поверталися поночі. Скажу відверто: на своїй території іноді їхали навпомацки. Розмітки немає, покажчиків ніяких.

Особливо важко було тоді, коли вітчизняні «автопрофі» мчали назустріч на повних парах, врубивши освітлення на всю котушку. Аби собі було добре.

А в Польщі культура водіїв і взаємоповага на кілька порядків вище. Плюс чітке дотримання правил руху.

Видно, порядок на дорогах у нас вирішили наводити шляхом збільшення стаціонарних міліцейських постів ДАІ. Числом, а не вмінням. Кількістю, а не якістю. Поки що це не спрацьовує. Торік у дорожньо-транспортних пригодах загинуло 7 тисяч чоловік. Третина з них — діти.

Контраст 2.
Не тільки шопи, склепи, а й кулішні...

У нашому суспільстві давно вже точиться полеміка щодо засилля вивісок і написів іноземними мовами. Йдеться про вивіски на магазинах, кафе, ресторанах, кіосках тощо.

Поляки поважають себе, шанують свою країну, тож скрізь у них написи рідною мовою. Але й там є винятки.

На відрізку дороги від кордону до першого великого міста Хелм на узбіччі велика кількість рекламних щитів, вивісок, дороговказів, написаних російською, а подекуди й українською мовами. Але треба зазначити, що вони дублюють написане польською.

Польський виробник чи посередник зацікавлений у клієнтах зі сходу. А оскільки витрачається на рекламу мовою сусідів, значить, має від них зиск.

Контраст 3.
Чия то земля: Калитчина чи колективу Калиток?..

Особливо відрізнялись поля і сільськогосподарські угіддя, між якими пролягала дорога. У нас — лише подекуди підготовлені до зими (на календарі — перша декада жовтня), залишалося ще багато цукрового буряку. Мало виорано і засіяно з того, що мало бути виоране і засіяне. Звичайно, подібному стану речей знаходять об'єктивні причини: немає коштів, обмаль пального, зношена техніка, з КСП чи колгоспами ще не розрахувалися за торішній урожай тощо. Сюди можна додати і несприятливі погодні умови у вересні-жовтні.

Але погода була несприятливою і для польських одноосібників. Дощі лили і там. Проте угіддя польських землевласників в основному вже прибрано від урожаю, виорано і, де треба, засіяно на зиму. Лише де-не-де біліли буряки, які не сьогодні-завтра будуть доставлені на цукрові заводи.

Чому так? Не відкрию Америки, але пояснення можна знайти в тому, чия ж то земля — Калитки чи колективу Калиток, які закони діють на підтримку сільськогосподарського виробника. Приватним власникам у Польщі належить 80 відсотків сільськогосподарських угідь. Середня величина селянського господарства — 7,1 га. Причому 55 відсотків мають наділи до 5 га. У 1994 році польські аграрії разом із лісниками та рибалками створили 6,2 відсотка вартості валового національного доходу.

Я не хочу, щоб мене зрозуміли надто примітивно: мовляв, треба розпускати колгоспи і роздавати людям землю, лише тоді буде порядок. Питання набагато складніше, бо що вдіє з отим семигектарним наділом людина з лопатою та вилами (найпоширенішими на селі засобами механізації) або популістськими знаннями в галузі землеробства? Вона може накоїти такого, як свого часу накоїла людина з рушницею. Але, як кажуть, є незаперечні факти і разючі аргументи.

Контраст 4.
Власний товаровиробник — бог і цар. Інакше не виживеш

Уперше за останні роки експорт польських продовольчих товарів на схід перевищив обсяги продажу на захід. За перші п'ять місяців цього року поляки продали у країни колишнього СРСР продуктів на 469 мільйонів доларів, а в країни Європейського союзу — на 27 мільйонів менше. Нині Польща експортує близько половини вітчизняного урожаю овочів і фруктів.

У той час, коли в нас із прилавків магазинів зникають товари вітчизняного виробництва, у Польщі почався зворотний процес. Тут з'являється все більше й більше власних товарів — у красивих упаковках і високоякісних.

У продуктовому магазині вже не скажеш: зважте мені шматок шинки. Тут треба уточнювати, якої саме, бо на прилавку десять різновидів шинки. Багато товарів виготовлено за ліцензією і за технологією західних фірм, але на польських фабриках і заводах. І люди зайняті, і держава прибуток, і насиченість власними товарами зростає. Розумно, по-господарськи і по-державницьки. Підтримка власного товаровиробника у Польщі — не добрі наміри, а реальність, яку видно у кожному магазині, у кожній оселі. На підтвердження ще один факт. У Познані ми заїхали до друга Вітольда, вченого з Угорщини, який пише докторську дисертацію з проблем польської літератури. На квартирі в нього чудовий телевізор польського виробництва «Куртіс». Як пояснив Ласло, якість польського телевізора краща за якість південнокорейського, який він має вдома в Угорщині. «Куртіс» дешевший на 20 відсотків і гарантію має чотирирічну. Ось вам конкретні результати підтримки вітчизняних приладобудівників.

Ще кілька слів про рівень життя у Польщі. Якщо три роки тому середня зарплата була 190 доларів США, то нині 350—400. У 1989 році кілограм шинки коштував долар при середній зарплаті 15 "зелених". У тому ж році за 1 долар можна було купити 10 кілограмів сиру або пляшку горілки. Нині кілограм сиру коштує близько 5 доларів, приблизно така ж ціна на горілку польського виробництва.

Контраст 5.
«Машбуд-96»: своїх так і не побачив, але ще не все втрачено

У Кельце, яке міститься в Центральній Польщі, нема дубляжних вивісок і рекламних щитів російською мовою. Видно, сюди вже немає масового паломництва "човників" і підприємців із країн СНД. Це місто машинобудівників і транспортників. Саме тут, у Торговому центрі, і відбувалася виставка-ярмарок «Машбуд-96». Свою продукцію представили 80 фірм із 6 країн Європи. Це перша міжнародна виставка будівельної техніки у Східній Європі. Вона увійшла до міжнародного календаря і стане щорічною (час проведення — жовтень). До цього аналогічні виставки проводились лише у Вероні (Італія), Парижі (Франція) і Мюнхені (Німеччина). І ось в елітне коло прорвалась і Польща.

Половину експозиції займала техніка заводів «Бумар» (їх 27). Решта площі дісталась іншим польським товаровиробникам та машинобудівникам Німеччини, Чехії, Словаччини, Англії, Франції. В експозиції найрізноманітніша техніка — від величезних потужних кранів і установок для подачі бетону на хмарочоси до міні-підйомників, іншої малогабаритної техніки.

Як підкреслив генеральний директор ПВТ «Бумар» Богуслав Яжинський, раніше заводи «Бумар» активно співробітничали з українськими колегами. Разом з нікопольськими, одеситами випускали техніку. Добре знали польські машини українські будівельники та шляховики, гірники «Кривбасруди» і спеціалісти «Укрнафти». Але настали інші часи...

Проте повністю ниточки кооперації не обірвалися. На ярмарку довелося розмовляти із начальником складального заводу "Бумар—Лабенди" Мар'яном Дзіком. У цей підрозділ надходять комплектуючі із ЗАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» — стріли екскаватора, рами шасі та кузова. Цікавлюся, чому бумарівці зупинили свій вибір на краматорцях, адже подібні комплектуючі можна було б виготовляти й дома.

—Українські партнери запропонували нам вигідніший контракт, — розповідає пан Мар'ян, — тож ми й пішли на ділове співробітництво. Якістю задоволені. Зізнаюсь, чекали гіршого. Так, були недоробки, але то через неузгодженість у документації.

З нашого боку була затримка з відправленням замовлення полякам. Тож ті втратили певну частину замовників. Як кажуть, перша чарка колом. Проте польські машинобудівники не поривають співробітництво з новокраматорцями: продукція ходова, тож нові замовлення ще будуть.

Відчувалося, що поляки не без туги згадують співробітництво з нікопольськими й одеськими кранобудівниками. Тепер, оскільки з нашого боку немає ніяких пропозицій, вони шукають інших партнерів — німців (основний торговий партнер — заводи Круппа), японців. Разом зі шведами монтують кузови на «Вольво» тощо.

Директор заводу будівельних машин «Фамаба» Едвард Якубишин, де на «Татри» і «Мерседеси» монтують різні підйомні пристрої, високо оцінює можливості українських машин із Кременчука. У кооперації з нашими автомобілебудівниками вони могли б випускати чудову будівельну техніку.

У всіх, із ким розмовляв, відчувався непідробний інтерес до співпраці з українськими партнерами. Я поцікавився в керівництва торгового центру, чи запрошували на ярмарок українських машинобудівників, будівельників. Виявляється, запрошували. Але за чотири дні роботи виставки нікого із земляків так і не зустрів...

До речі, з 5 по 7 грудня тут же, в Кельце, відбудеться ярмарок напоїв, пива і вина. У наш Кабмін також надіслано повідомлення про цю подію. Боюсь, що, як і попередні, воно загубиться у стосах паперів на столах чиновників. А може, помиляюся?..

Київ—Кельце—Познань—Варшава—Київ.

Редакція висловлює вдячність представництву польської зовнішньоторговельної фірми «Бумар» в Україні (директор Вітольд Мойса) за організацію поїздки кореспондента «ГУ» на виставку «Машбуд-96».

Не втратити себе, бути корисним суспільству

(Початок на 2-й стор.).

Перший фолькстаг німецької меншини у нашій державі відбувається у престижному Українському домі, і на відміну від подібних зібрань його делегати спілкувалися рідною — німецькою мовою. Звичайно ж, організатори забезпечили вільне використання української і російської мов.

Громадяни України — німці, чия доля склалася так, що випало їм жити у нашій країні, і на життєвому шляху мали вони багато труднощів, наражалися на несправедливість, були вигнані з рідних місць тоталітарним режимом, хоч і порушували проблеми свого нелегкого буття, однак не «плакалися», як кажуть, у жилетку. Делегати обговорювали головне питання: як не втратити себе як націю і як бути корисним суспільству, в якому живуть.

Тому з такою зацікавленістю учасники форуму обговорювали програму етносоціального відродження та розвитку німецької меншини в Україні.

Український уряд в міру можливостей сприяє їм у цьому. Але економічні проблеми не дають змоги поки що повною мірою реалізувати щодо українських німців Закон про національні меншини. Не забуває про «своїх» і федеральний уряд Німеччини. Надзвичайний і Повноважний Посол Німеччини в Україні Ебергард Гайкен, який бере участь у з'їзді, сказав недавно в інтерв'ю «Голосу України»: «Перед другою світовою війною в Україні проживало 500 тисяч німців. Нині — 40 тисяч. Багато їх — майже по 2500 щороку виїжджає до Німеччини, бо жити в Україні в умовах кризи нелегко. Але ми не забуваємо і про тих, хто тут залишається: підтримуємо, як можемо».

Тих, хто залишається, певно, щось тримає міцніше, ніж сите й добротне життя на історичній батьківщині. Вони щосили намагаються (а німці уміють це робити!) створити таке і на землі, де вони народилися. Судячи з намірів і щирого прагнення домогтися свого, їм це вдасться.

На знімку: Надзвичайний і Повноважний Посол Німеччини в Україні Ебергард Гайкен.

Наталя **ФІЛІПЧУК**, «Голос України»

На чужині гірко, а вдома — ще гірше

КОЛИ до Чехії почали приїздити українські заробітчани, вона поставилася до них досить гостинно. Держава розпочала серйозне реформування економіки. А що її громадяни у пошуках кращих заробітків спрямовували свої погляди до Німеччини, то вивільнені робочі місця з радістю віддавали працелюбним українцям.

Але згодом «наших» ставало дедалі більше, у чехів почали виникати проблеми з пошуком роботи, наприклад, на будівництві — конкуренція. Та й українські рекетири швидко збагнули, в яких краях можна зробити «навар». Одне слово, нині українці в Чехії — це проблема номер один як для Праги, так і для Києва.

Немає точних даних, скільки саме українських громадян працює нині у Чеській Республіці. За офіційною інформацією, їх близько 50 тисяч. Але Надзвичайний і Повноважний Посол України у Чехії Андрій Озадовський не приховує, що цифра занижена: «Скільки їх точно, не знає ніхто. Навіть під час розмов з представниками місцевих влад вони називали дві цифри: офіційну і ту, що ближча до істини. Поки що проконтролювати цей потік ми не можемо. І в Чехії, і в Україні діє безліч посередницьких фірм, які наживаються на заробітчанах». Директор Інституту прикладної економіки Жан Младек вважає: якщо робити висновки з того, що в Чехії нині працює близько 300 тисяч іноземних робітників (5 відсотків від усієї робочої сили), то близько 200 тисяч з них — українці...

Уявіть собі «злату Прагу». Вечоріє... Численні туристи, переважно із Західної Європи, юрмляться на оглядових майданчиках Градчан (гори, де розташовано колись королівський палац, а нині президентську резиденцію) і милуються вечірнім краєвидом Праги. Внизу, дарма що світловий день вже закінчився, кипить робота з реконструкції старого будинку, яку проводить італійська фірма. Робітники варять смолу і, перепрошую, лаються по-українськи. Мало того, можете без проблем підійти до будь-якого будівельника на вулицях Праги і спокійно перепитати дорогу. Він відповість вам українською мовою з галицьким акцентом.

Переважна більшість заробітчан приїздить із Західної України. Серед них — колгоспники, яким вже з травня не платять зарплату, робітники, бо заводи, на яких вони значаться, стоять майже рік, інженери, яких скоротили за непотрібністю, і навіть... учителі та професори. Зустріти їх можна не тільки на будівельних майданчиках, а й на меблевих, швейних фабриках, машинобудівних заводах, серед обслуговуючого персоналу ресторанів, під час сезонних робіт — на полях і фермах. Одне слово, наші є скрізь, де платять за роботу.

Щодо якості їхньої праці, то її відзначали всі, з ким довелося говорити: починаючи від міністра промисловості і торгівлі, закінчуючи заступником директора заводу «Шкода». Це головне, чому їх запрошують роботодавці. Друге — не обтяжені сім'єю, яку перевозити до Чехії економічно

не вигідно, і, отримуючи гроші від виробітку, вони готові працювати практично цілодобово. І ось тут виникають проблеми з місцевими профспілками... Але, відверто кажучи, це не найбільші неприємності, які можуть спіткати українських заробітчан у Чехії. До останнього часу головним містком до неї були посередницькі контори при промовистими назвами, наприклад, "Біла кобила". Українського заробітчанина «продають» наймачу приблизно за 55 крон (близько 2 доларів) за годину. З них — 35 крон належить робітникові. А решта — в рахунок медичного страхування. Зрозуміло, що жодна посередницька контора не хоче бути у програші, тому найлегший варіант — «забути» про страхування, медичне обслуговування, соціальні потреби найманців тощо. А якщо бідолага таки захворіє... Що ж, його відвезуть до першого ліпшого прикордонного пункту України і скажуть: «Прощавай! Не згадуй лихом»... У переважній більшості випадків заробітчани змушені жити в бараках, де в одній кімнаті ночує близько 50 чоловік, які послуговуються одним туалетом і душовою. Іноді у них забирають документи і не віддають зароблені гроші, адже в усіх країнах зустрічаються «рабовласницькі характери». Але до посольства України вони звертаються рідко, бо більшість потрапили до Чехії за туристичними путівками або ваучерами і працюють нелегально.

У березні Україна і Чехія парафували міжурядову угоду про взаємне працевлаштування, яку планується підписати під час візиту до України Президента Чехії Вацлава Гавела (нині цей візит відсунуто через його хворобу). Сторони розробили механізм, який допоможе контролювати потік заробітчан і, головне, — відстоювати їхні соціальні і матеріальні права. Інша річ, що наступного року Чехія готова через українські центри зайнятості працевлаштувати близько 50 тисяч українців. А бажаючих заробити гроші значно більше. Тому навряд чи посередницькі контори втратять своїх клієнтів.

Та постає ще одне запитання: чому українські громадяни, наперед знаючи про те, що можуть потрапити в чужій країні у халепу або зазнати принижень, всетаки згодні їхати туди на роботу? Очевидно, їхня праця, яку так цінують у Чехії, нікому не потрібна в Україні. Якась дивна доля в українців: ось уже кілька століть вони змушені їхати у чужі краї, розбудовувати америки, канади, чехії... Минають часи, і ці держави, пам'ятаючи, що зробили для їхнього процвітання українці, офіційно дякують їхній батьківщині і готові надати економічну допомогу для того, щоб і Україна нарешті вийшла з економічної кризи. Якщо так триватиме і надалі, то скоро таку допомогу пропонуватиме і Чехія, яка у своїх реформах просунулася дуже далеко. А українці й надалі тікатимуть з України: працювати на свою сім'ю і на чужу державу.

Автор дякує за допомогу у підготовці матеріалу центру «Демократичні ініціативи» та Фонду Сороса.

Анатолій **МАРЦИНОВСЬКИЙ**, «Голос України»

Хто станцює життєрадісну хору?

ПЕРШИЙ тур президентських виборів у Молдові дав загалом закономірні результати: попереду нинішній глава держави Мірча Снєгур (38 відсотків голосів), за ним — голова парламенту Петру Лучинський (25 відсотків).

Хоча Снєгур має досить велику перевагу, однозначно говорити про його перемогу зарано. Адже третє та четверте місця посіли опоненти нинішнього президента: лідер комуністів Володимир Воронін (11,9) та прем'єр-міністр Молдови Андрій Сангелі (11). Якщо врахувати, що як «зовсім лівий» Воронін, так і «трохи лівий» Сангелі — запеклі опоненти «трохи правого» Снєгура і, найімовірніше, підтримають Лучинського, то кінцевий результат під знаком запитання.

Придністровська карта — одна з тих, яку активно розігрують опоненти нинішнього президента. І Лучинський, і Сангелі критикували Снєгура за його відмову підписати парафований у червні меморандум про врегулювання відносин між Кишиневом і Тирасполем та й за невиважену політику в 1992 році, коли спалахнув збройний конфлікт. Снєгур щодо цих питань переважно відмовчувався.

Керівництво Придністров'я від виборів молдавського президента повністю відмежувалося.

— Але чому б вам не зробити свій внесок у перемогу претендента, який влаштовує Придністров'я більше, аніж Снєгур; скажімо, Сангелі? У придністровців є деякі важелі впливу на результати виборів президента Молдови, чому б не зайняти гнучкішу позицію? — запитав кореспондент «ГУ» в голови Верховної Ради невизнаної Придністровської Молдавської Республіки (ПМР) Григорія Маракуци за кілька днів до події.

— Щодо підтримки того чи іншого кандидата в молдавські президенти, то ніхто з них про майбутнє відносин з Тирасполем конкретно не висловлювався, —відповів він, — всі вони обстоюють одне: необхідно поновити цілісність Молдови. Це нормальне бажання, але ж слід віднайти формулу, яка б задовольнила обидві сторони. Поки що таких намірів не видно. Втім, ми готові співробітничати з будь-яким із кандидатів, кого народ Молдови вибере президентом.

— На майбутнє діалогу Кишинева і Тирасполя результати виборів істотно не вплинуть, — ця думка представника Президента України у врегулюванні придністровського конфлікту Євгена Левицького дещо перекликається із попередніми міркуваннями. — Адже будь-який президент Молдови відстоюватиме територіальну цілісність держави. І, очевидно, до кінця року якихось змін очікувати не варто: адже в кінці грудня свого президента вибиратимуть уже придністровці...

Так, і кишинівським, і тираспольським політикам нині не до переговорів. Тим часом у Придністров'ї продовжують знецінюватися місцеві гроші, жити стає дедалі важче. «І коли це все скінчиться? —говорив мій сусіда по купе у поїзді, пенсіонер. — Мені здається, що люди хочуть вже приєднатися до Молдови, але начальство наше, схоже, такого бажання не має...». Цей чоловік — громадянин і Молдови, і невизнаної ПМР: «Молдавське громадянство взяв, щоб отримати приватизаційний ваучер, а без придністровського квартиру не приватизуєш і земельну ділянку не отримаєш...»

І ще про Придністров'я. Напередодні першого туру молдавських президентських виборів чудовий «подарунок» Петру Лучинському зробила Держдума Росії, ухваливши постанову «Про деякі питання співробітництва Російської Федерації з Придністров'ям». У документі йдеться про економічну допомогу невизнаній республіці, про доцільність постійної дислокації там російських військ, відкриття російських консульських установ. Це, власне, можна тлумачити як «напіввизнання» Думою ПМР. Але пікантність ситуації в тому, що за тиждень до цієї події голова парламенту Молдови побував у Москві і підписав протокол про співробітництво між парламентами двох держав. Команда Снєгура отримала чудові козирі: «Так «спрацювали» московські зв'язки Лучинського. Так Дума відгукнулася на недавні його запевнення, що після його візиту співробітництво законодавчих органів буде розвиватися як ніколи продуктивно», — єхидничали проснєгурівські газети.

Отже, хто станцює незабаром запальний та життєрадісний молдавський танок хору? Найпевніше — таки Снєгур. Утім, будь-який результат навряд чи вплине істотно на внутрішню чи зовнішню політику держави.

Київ—Тирасполь—Кишинів.

... Але почесно

Підготовка до набуття сили в Австрії Шенгенських угод, які передбачають скасування паспортного і митного контролю на кордоні, набирає темпів.

Уже на початку наступного року в'їзд на територію Австрії через більшість східних прикордонних пунктів здійснюватиметься за шенгенськими стандартами, а з літа 1997 року австрійські прикордонники керуватимуться тільки шенгенськими критеріями.

Для Австрії, що має майже 1200 кілометрів кордону зі східними сусідами, проблема створення надійного східного постового Шенгенської групи не з простих, — повідомляє ІТАР-ТАРС. Для здійснення паспортного контролю створюють електронні центри. 8 тисяч прикордонників і 3 тисячі співробітників митних служб мають покласти кінець в'їздові іноземців за підробленими паспортами, контрабанді наркотиків, зброї. Завдання, погодьтеся, нелегке.

На думку експертів, поки що ця робота принесла мало результатів. Проте практично щодня на східному кордоні Австрії затримують осіб, які намагаються потрапити до країни нелегально. Загалом цього року в прикордонній зоні затримано понад 5 тисяч осіб, що значно більше, ніж торік. Чи то «гостей» побільшало, чи то ловлять їх частіше?

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Три життя Миколи Калиниченка

Ні, це не журналістська вигадка — про нього й справді можна сказати: тричі народжений. Адже Богу бажано було так розпорядитися долею цього чоловіка, що він начебто тричі починав своє життя заново: вперше — після істинного народження в селі Кандибино, що під Миколаєвом, а друге і третє — після випробувань, що їх піднесла доля. Та — про все по порядку.

I

У скількох повістях та романах, у скількох кінострічках це вже повторено: випускний бал — і свист, вибух бомб літа 1941-го. Так було і з ним, з його ровесниками.

У шістнадцять Микола закінчив медучилище в Миколаєві. Закінчив на «відмінно», а тому особливих проблем працевлаштування не відчував. Та хотілося десь ближче до моря, до флоту: в ньому постійно жили дві мрії — медицина й морська справа. Обрав перше, сподіваючись на друге. І раптом — війна... Хлопець проситься добровольцем до полку морської піхоти й незабаром він уже серед захисників Одеси. Серед тієї «братви», одна поява якої сіяла паніку у ворожих колонах, що підковою охопили місто. Як багато вмістили в себе ті 73 героїчних дні і ночі оборони для Миколи, для його бойових побратимів! Скільки атак переважаючих сил противника було відбито, у скількох відважних вилазках і контратаках випало взяти участь — ніхто не рахував. Калиниченко ліз у саме пекло, встигав, поки інші мали змогу годину-другу здрімнути, допомогти пораненим товаришам — медик же...

Потім — евакуація до Криму й знову оборона міста. Тепер уже Севастополя. Сімнадцятирічний Калиниченко, який відзначився у боях, одержує свою першу нагороду —орден Червоного Прапора. І — перші поранення і контузії. З тих пір будні фронтові чергувалися з буднями госпітальними. Ворожі кулі й осколки не щадили хлопця, скремсали вздовж і впоперек, залишивши на тілі свої зловісні зарубки.

Якось одержала Миколина мати листа від солдата, що перебував з її сином у госпіталі: так, мовляв, і так, тяжко повідомляти про горе, та помер ваш син у результаті трепанації черепа. А надійшов той лист одночасно з похоронкою на другого сина...

І коли вже по війні у 1946-му ступив до її двору високий, худющий, наголо стрижений солдат, — мати не одразу впізнала в ньому Миколу. А впізнавши, у безпам'ятстві сіла на землю. Оговталась, все ще не вірячи, що він живий, почала, вся у сльозах, розпитувати, що та як, а він тільки посміхався сумно та розводив руками: ось такий, мовляв, я тепер —глухонімий, звикай... Однак сам миритися зі становищем не став: уперто день у день учився заново слухати, заново розмовляти. І хвороба відступала. Ще не зовсім здолавши її, Калиниченко в 1947 році став студентом Одеського медичного інституту. А після його закінчення — знову добровільно, хоча міг залишитися в Одесі, їде до Бессарабії. Тут не було тоді медиків вищої кваліфікації. Хірург Калиниченко, опанувавши інші спеціальності, очолив згодом районний відділ охорони здоров'я.

А море все-таки вабило. Налагоджену справу він передав у надійні руки колег і пішов плавати. На довгі 27 років.

II

Після тривалого і важкого промислу китобійна флотилія «Радянська Україна» взяла курс на батьківщину. Коли проходили тропічні води Атлантики, на китобазу надійшов тривожний сигнал: «Потребуємо термінової медичної допомоги!» Повідомляли з грецького судна «Софія-Б». Капітан — директор флотилії Г. Кирюхін — тут же наказав змінити курс.

... Незабаром головний лікар Калиниченко вже був на суховантажі «Софія-Б» біля тяжкохворого третього механіка. Кілька годин боровся за його життя. Коли переконався, що загроза минула, залишив необхідні ліки і почав збиратися. Капітан «Софії-Б», прощаючись, затримав руку лікаря і запитав:

— Яку суму, пане лікарю, бажаєте за люб'язно надану послугу?

— Морська товариськість ціни не має, — відповів щиро Микола Іванович. — Хтось, можливо, і нам допоможе. Тоді і будемо квити...

Не думав він, що така допомога невдовзі знадобиться йому особисто. На жаль, не буде поблизу жодного судна, де був би лікар-хірург, а до найближчих портів —сотні миль. Океанські хвилі кидали величезну базу,

мов пір'їну. «Лікарю, вилікуй себе», — згадав Калиниченко, у якого почався гострий напад апендициту. Вибирати довелося одне з двох: або негайна операція, або неминучий перитоніт, за яким... смерть. Розгубився лише на кілька хвилин. Потім, пересиливши себе, якомо спокійніше наказав медсестрі готуватись до операції.

Та не одразу второпала зміст сказаного. А коли побачила, що Микола Іванович готується до операції... знепритомніла. На підмогу покликав чергового матроса. Той, чи то від навіженої качки, а чи від того, що бачив (хірург, міцно зав'язавши рота рушником, напівсидячи розрізує собі живота) все плутав інструменти, упускав їх з рук; і тільки той, що оперувався, зіщулившись у клубок, спокійно, як здавалося, робив свою справу. І ось все позаду. Та не встиг він розслабитися після уколу, як до медсанчастини привели бліду, з закривавленою рукою буфетницю. Коли викидала відходи, металева кришка баку для сміття упала їй на пальці. Перебило їх, понівечило — без термінової хірургічної допомоги не обійтися. Пересилюючи біль, Микола Іванович обробив рани, наклав гіпс. А пацієнтка у цей час, не втримавшись на ногах від чергового удару хвилі, раптом падає, вціливши головою прямо у свіжі шви на животі лікаря... Таке й у страшному сні не привидиться. Отямившись від нестерпного болю, взявся хірург Калиниченко заново зашивати власну рану. Щоби народитися і жити втретє.

III

Лікарем-дослідником, медиком-ученим він став, ще плаваючи на флотилії. Й допомогли у цьому... кити. Відомо, що моряки, перебуваючи в океані, нерідко хворіли. Окрім тих, спостеріг Микола Іванович, що працювали на розробці голови кита. Навіть коли траплялася у них якась виразка чи травма, то заживлялася вона значно швидше, аніж у решти китобоїв. І сприяє цьому, зробив невдовзі висновок лікар, спермацет, у якому, можна сказати, справжня комора вітамінів А і Є, що допомагають відновлювальним процесам в організмі. Його досі виливали за борт. А кінцевий висновок щодо «здібностей» спермацету Калиниченко зробив після нещасного випадку — вибуху котла. Саме тоді він почав лікувати — доволі успішно —потерпілих спермацетовою маззю власного виготовлення. Це вже пізніше вона увійшла до медичної практики і знають її як «мазь Калиниченка» не тільки у нашій країні, а й за рубежем.

Був ряд інших знахідок. Літньої пори, повертаючись із рейсів він поспішав до медичного інституту, де перевіряв свої спостереження й висновки у лабораторних умовах, експериментував, розробляв методики, писав монографії. І — захищав дисертації: в 1964 році — кандидатську, через дев'ять років — докторську. А в медичну практику впроваджувались, одержуючи схвальні відгуки, його нові препарати: спедіан, що виліковує виразки шлунка, краплі, здатні зцілювати очі при опіках та виразках роговиці...

Зійшов лікар-моряк на берег. Однак не для спокою —задля продовження наукових пошуків і експериментів. А ще аби, забуваючи про вік і втому, допомагати знайомим і незнайомим людям.

Микола Іванович обрав для роботи медпрофілакторій Миколаївського глиноземного заводу, очолив там спеціальну клінічну лабораторію. Статус «спеціальна» — ненадуманий, не випадковий. Калиниченко зі своїми помічниками почав чаклувати тут над створенням ліків, розробленням нових методик. Не лише на уже звичній основі — препаратах, що їх отримував від морських тварин, а й на основі різноманітних трав: він збирає їх у південному українському степу, одержує від моряків, купує на власні гроші.

М. Калиниченко віддає перевагу тому, що отримує від живої природи. І розробляє препарати, один з яких, сподівається, допоможе виліковувати хвороби печінки, другий, може бути, — злоякісні пухлини.

Микола Іванович у свої сімдесят з лишком років ніяк не позбудеться морських звичок: поспішає на телефонні дзвінки, на листи й телеграми. Те, що відгукується на прохання колишніх китобоїв, моряків, що довіряють тільки «своєму лікареві», —зрозуміло. А ось написала жінка з далекого села. Він поспішає до хворої, призначає лікування, залишає препарати. Безоплатно. Як ото на грецькому судні, на десятках інших. В обмін на людську вдячність. І на втіху для самого себе: зробив ще одну добру справу.

Що й говорити: безкорисливість нині не у всіх у шані. І коли хтось і відшукує, з кого своє життя робити, то погляд свій звертає, на жаль, частіше не на таких, як М. І. Калиниченко. І все ж тішить думка: ті, хто все-таки потрапив у поле тяжіння, поле впливу благородного лікаря, той і сам буде чистіший душею і совістю. І хай не три, як Микола Іванович, а одне своє життя проживе така людина за Божими заповідями.

Одеса—Миколаїв.

Іван ІЛЛЯШ, «Голос України»

«Таксофонний комунізм» скасовано

Безплатний сир буває тільки в мишоловці — у цьому вже вкотре переконалися кияни й гості столиці.

Міністерство зв'язку України переводить вуличні телефонні автомати міста на платний режим експлуатації. На такий непопулярний захід очікували давно — за роки «таксофонного комунізму» парк переговорних автоматів скоротився з 60 тисяч до 40. Ставлення до них з боку «вдячних» користувачів на краще не змінилося, а ремонтувати й міняти на нові бракувало коштів. Їх передбачають заробити, зокрема, і на платних розмовах. Звісно, водночас перевести усі таксофони на новий, точніше старий, режим роботи ніхто собі не дозволить. Тому почали з місць найбагатолюдніших — у місті вже з'явилися автомати у центрі, на вокзалах тощо.

Тепер усе просто: — купуєш електронну картку і розмовляй собі на суму її вартості. Хоч за день пробалакай, хоч за рік — твоя справа. Втім, не все поки що так, як бажалося. Картки можна придбати лише у відділеннях зв'язку, а платні таксофони не завжди спрацьовують. На це у працівників сфери електрозв'язку є резонний контраргумент: з'являться кошти від реалізації карток — розшириться мережа платних автоматів, поліпшиться якість їх роботи.

Тимчасові незручності киян у зв'язку з введенням платних переговорів — один бік медалі. Інший — в наданні тисячам співвітчизників стабільної роботи. Адже мусить же тепер хтось лити метал для таксофонів, виготовляти пластик для карток, самі апарати й картки, експлуатувати телефонне господарство. І, можливо, скоріше настане той час, коли ми із запорізького степу без проблем зможемо зателефонувати до друга в американську прерію...

КИЇВЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗОК
Телефонна картка
Без картки набираються номери екстреного виклику 01, 02, 03, 04
Правила користування: Вставте картку в таксофон, зніміть трубку, наберіть номер ; проведіть розмову. Покладіть трубку, вийміть картку з таксофона.
30 хвилин місцевого зв'язку
840 ТЕ
2600026538

На хвилях золотого віку...

Віталій СУДДЯ, «Голос України»

Хоч киньте мене в бурхливі води Атлантичного океану, що має честь омивати португальську землю, але не розумію Генріха-мореплавця. Так-так, саме того інфанта, котрий у XV сторіччі знявся з якоря і поплив світ за очі у надії віднайти кращі світи. Але я чудово розумію арабів, які у VIII—X століттях намагалися будь-що утриматися на цих берегах. Майдан Баталія у Порто — німий свідок битви між християнами і арабами. Ця січа і поставила хрест на спробі посланців Аллаха піднести своєму Магомету коштовний подарунок — землі Португалії.

Але незвані гості все-таки розрахувалися з господарями. Вони внесли в тутешню культуру свій неповторний колорит. Що не середньовічний храм — то ціла художня галерея. Лишень картини на біблійні сюжети всі — з вулиці. Розписною лицювальною плиткою (голубим по білому) оздоблено всі зовнішні стіни. Враження незвичайне — картини ніби у повітрі висять. До речі, про Біблію. Ще задовго до її написання у гирлі річки Доури на місці сучасного Порто дві тисячі років тому з'явилося поселення афурайде. Португальці з гордістю розповідають про цей свободолюбний народ, вважають його своїм пра-пращуром. А саме місце, уподобане ними, — скелясті пагорби, розсічені посередині річкою Доурою, яка впадає в сердитий океан, — описувати марна справа. Це — фрагмент з фільму про Сіндбада-морехода. А мешканці Порто ці океанські дива ніби не помічають. У бідному рибальському районі міста жінки по-домашньому розвішують білизну. Просто з вікон, а то й над самісіньким берегом. Чоловіки закидають спінінги з пірса у воду, малеча ганяє м'яча і в перервах липне до туристів, канючить ескудо. І, здається, зовсім не журяться, коли наші туристи у відповідь на їхнє «дай» розводять руками. Мовляв, ваші батьки живуть заможніше: середньомісячний заробіток португальця — 800 доларів, малозабезпечені отримують 350. А про їхній «споживчий кошик» можна говорити й говорити: яких тільки продуктів тут немає! Зауважу — дешевих. Португалія ж бо — країна аграрна. Звідси й експорт. А ще вивозять пробкове дерево, граніт, товари легкої промисловості і, ясна річ, знамениті вина. Окремі сорти винограду не ростуть більше ніде в світі, а вирощують їх тільки тут, у Порто...

Зрештою, я зрозумів інфанта Генріха **(на фото)**. Він налаштовував свої кораблі у далекі мандри, щоб підкорити і здивувати світ чудовим португальським вином. Вийшовши лише одного разу у плавання й успішно повернувшись на свої землі, залишок віку Генріх присвятив школі мореплавання і будівництву флоту. То був золотий вік для країни. Про нього і досі з щемом у серці згадують у Португалії...

Фото **автора.**

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Невигадана історія часів тоталітаризму

ЖИВ СОБІ Письменник. Перекладав з болгарської, писав романи та новели. Від Михайла Шолохова прийшла до нього думка заглибитися в історичну тематику й дати вітчизняній літературі твір, герой якого діятиме і в І світовій війні, і в час колективізації, і в тяжку пору голодомору, і в новій війні... Може, щось є у ньому від Григорія Мелєхова. Так народився роман «Яр». Офіційні критики схвально відгукнулися про художній рівень твору, але розгромили автора, звинувативши у традиційному як на ті часи «українському буржуазному націоналізмі». Щоправда, тодішній директор видавництва «Дніпро» Олександр Бандура дав позитивну рецензію. Але цього було мало, й роман «Яр» досі лежить у шухляді письмового столу автора.

Письменник був (і до речі, й залишається!) наполегливої вдачі і, незважаючи на поради, історичної тематики не полишив. А хто шукає, тому на дорозі завжди трапляються скарби. Одного разу, розбираючи не займаний ніким стос книжок у бібліотеці письменницької спілки, він натрапив на дослідження Олександра Вельтмана «Аттіла та Русь IV-V століть». Аттіла, гуни, перед якими тремтіла вся Європа! Збуджена фантазія Письменника вже малювала життя на берегах Дніпра доруських часів. Письменник як справжній майстер прози палко повірив у створене власною рукою. Зрозуміло, що в тих епізодах, а потім і у всьому творі поселилися предки письменника. Грізний Аттіла, названий у світовій літературі та історії «Бичем Божим», у романі письменника отримав ім'я Богдана Гатила, поряд з ним діяли інші літературні герої: Вишата, Ясновида, Рогволод, Лосько, Людота, Славута... І ожили події, що могли мати місце на нашій території в давні віки.

У літо 1972-го роман, написаний Письменником, побачив світ у Києві. Називався він «Меч Арея» (Арей — грецький бог війни, син Зевса й Гери, учасник Троянської епопеї).

***

У ті ж самі роки, коли творив свій роман Письменник, в одному місті з ним жив Історик. Він прочитав «Меч Арея» і сприйняв мистецький твір як науковий. Тобто застосував правила аргументації, прийняті в його середовищі. Аттіла — київський князь? А де докази? Гуни — предки українців? А хто це довів? Олександр Вельтман? Він не історик, а письменник.

З'явилися у пресі рецензії, відгуки. Історика підтримали деякі колеги. Між прихильниками Письменника та його роману (серед них були представники історичної науки Михайло Брайчевський і Федір Шевченко) та однодумцями Історика розгорілася дискусія — різка, безкомпромісна. А треба пам'ятати, що відбувалися ці події тоді, коли в Україні у школах такого предмета, як «Історія України», не було. У всіх країнах діти виховувалися патріотами, саме пізнаючи сторінки вітчизняної історії, а українські не мали такої змоги, бо жили в імперії, що називалася Радянський Союз (до речі, так було і в Узбекистані, і в Казахстані, і в Грузії та Прибалтиці). Могутнього Темура, наприклад, суперника Золотої Орди, радянські історики вважали жорстоким завойовником, ворогом слов'ян тощо.

Роман Письменника «Меч Арея» заборонили, вилучили з бібліотек та книгарень. До речі, ті, кому доручили здійснити ці репресивні заходи, повинні були відривати картонні обкладинки з роману, а книжку знищувати. Але обкладинки здавали куди належить як доказ, що вирок над твором виконано, а книжки дарували друзям.

***

«А судді хто?»

О. Грибоєдов «Горе від розуму»

Чого вчить нас ця історія?

Передовсім того, що краще жити у вільній від тоталітарного тиску демократичній державі. Адже обидва — й Історик, й Письменник — по-своєму мають рацію. Один пише мистецькі твори, підкоряючись власній фантазії, уяві, а другий має право робити висновки, лише посилаючись на докази та факти.

(Письменник кілька років не міг друкуватися, жив у несприятливій атмосфері недовіри та зневаги з боку офіційних осіб, що вважали себе володарями України. Не кращі часи переживав тоді й Історик. Відроджений ним часопис «Київська старовина» заборонили, бо вважали його націоналістичним. Лише заступництво Бориса Патона допомогло Історику знайти роботу за фахом).

Отже, вина за репресії лягає на отого третього, який завжди невчасно втручається в суперечку двох розумних людей. А тим третім були слуги тоталітарного режиму. Зрозуміло, що всі вони мають прізвища, згадаймо хоча б лихої пам'яті Валентина Маланчука — партійного ідеолога за часів Володимира Щербицького. Борючись проти будь-яких проявів національного життя в Україні (і всюди в СРСР), вони створили в колишній імперії мертвотну атмосферу, яка й знищила радянського монстра.

***

Давно відбувалася ця історія.

І Письменник, й Історик сьогодні плідно працюють на українську державність. Іван Білик, як і раніше, має прихильників у таборі національно-патріотичному. Петро Толочко, як і в сімдесяті роки, дотримується центристських поглядів.

Петро Толочко, академік НАН, директор Інституту археології:

— Я гадаю, що Іван Іванович Білик — талановитий письменник. Я опонент йому лише як науковець. Переконаний, що з історичними фактами треба поводитися дуже обережно, не підміняти їх довільними фантазіями. Бо якщо вивчати минуле лише за письменницькою уявою, тоді історія стане не потрібна.

Іван Білик, письменник, лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка:

— Після зникнення тоталітарного режиму з його цензурою та безцеремонним втручанням некомпетентних чиновників у творчий процес митця для письменників історичного жанру настав золотий вік. Видавати можна все. Але цим не можна спекулювати. Наприклад, нині декотрі намагаються довести, що легендарна Троя — то українське місто, а цар Пріам — український Купріян. Та все ж до цих, як і до інших перебільшень, я ставлюся спокійно. Нам потрібно все: й аргументована наука, й легенди, щоб відтворити історичне обличчя України.

На репродукції: легендарний Аттіла.

Кіндеркаприз

Алла РОМАНЧУК, «Голос України»

Надії, які не завжди справджуються

СТАТИСТИКА свідчить, що значну частину свого життя сучасна людина віддає магнетичному «голубому екрану». Діти, як відомо, доволі швидко переймають «кращі» звички своїх батьків. Тому мультсеріали, бойовики та ігрові шоу ваблять їх більше, аніж книжки, гра в квачика чи спортивні секції. Не секрет, що переважає популярна телепродукція іноземного виробництва. Що ж пропонує дітворі національне телебачення з власного «меню»?

За невеликим винятком — нічого особливого. Щоправда, як стверджує міністр інформації Зиновій Кулик, це питання смаків. Звичайно, можна взяти за взірець телепрограму «Лего-експрес», яку готує ТВО «Студія 8.8», і пишатися тим, що серед виробльованих в інших країнах легобратів вона визнана найкращою. Секрет популярності, а надто стабільності, програми простий — її фінансують комерційні структури, зацікавлені в рекламі своєї продукції, зокрема дитячої.

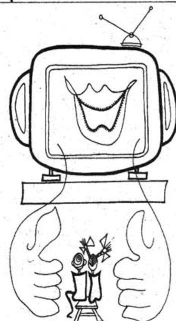
Така співпраця — один із шляхів нарощення обсягів мовлення для дітей, вважає пан Кулик, і з цим важко не погодитись. Однак сьогодні кількість цікавих і видовищних програм для дітей чомусь не збільшується, а навпаки — зменшується. До того ж більшість з-них орієнтована на дітей середнього та старшого шкільного віку. А що виробляється для малечі?

Якщо вашому малюкові пощастить, він може натрапити на «Мультфільм на замовлення», бо передача з'являється на УТ-1 усе рідше й у різний час. Тож, схоже, єдиною постійною передачею державного каналу, яка може розважити ваше чадо, залишилася «На добраніч, діти!». Точніше — могла б, бо з розвагами останнім часом у передачі просто-таки не склалося. Адже кого може надихнути на солодкі сни вже сто разів шукана «Неслухняна мама», кого може втішити багаторічне рахування слоненят чи вічне повернення Капітошки, від якого «у дитини починається істерика» (цитата з листа розгніваних батьків)? А де поділися котик Мурчик з Лесею (абетка скінчилася?), чому зникли з програми Казкар, юні ведучі, мініспектаклі, розігрувані акторами-франківцями?

На всі ці запитання існує одна і доволі прозаїчна відповідь — брак коштів. «Телевізійні передачі не можуть бути цікавими і видовищними й одночасно дешевими», — впевнений Зиновій Кулик. Тож рятівною соломинкою для телевізійників стала реклама. Рятівною для всіх — окрім редакції програм для дітей та юнацтва, яка, зокрема, готує передачі для дошкільнят. Тому що благі наміри, якими керувалися законотворці, схваливши п.2 статті 12 Закону України «Про рекламу» («Забороняється реклама у передачах, розрахованих на дитячу, до 14 років, аудиторію»), відрізали редакції усі шляхи до порятунку. На дитячих передачах неможливо заробити гроші, їх можна туди лише вкладати — бути спонсором. У розвинених багатих країнах (на досвід яких посилалися законодавці) це розуміють. Однак «менталітет» наших вітчизняних товстосумів дещо інший.

Проте врятувати дитячі програми могло б і керівництво телекомпанії. Але воно, здається, зовсім не переймається їх станом. Бо як ще пояснити той факт, що за останні 6-7 років для дитячої редакції не закупили жодного нового мультика, не кажучи вже про ігрові чи освітні програми? Браком коштів? Однак одна тільки хвилина урізаної «Колисанки» (а «ріжуть» її дедалі частіше і якомога більше) коштує рекламодавцеві 2000-2500 тисячі доларів...

У концепції нової реорганізації державної телекомпанії, за словами З. Кулика, закладено достатньо великий обсяг мовлення для дітей та юнацтва. Триває робота зі створення творчого виробничого об'єднання «Нове покоління» з кількох нині існуючих редакцій, яке матиме повний завершений цикл виробництва. Тож керівництво компанії з оптимізмом дивиться на майбутнє державного каналу і його «дитяче обличчя». Що не скажеш про його глядачів.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Тече річка невеличка,

або Чому колишня окраса української землі загрожує стати екологічною бідою

НА ЗАПИТАННЯ *оглядача «Голосу України» Володимира КРАСНОДЕМСЬКОГО відповідає директор Українського науково-дослідного інституту водогосподарсько-екологічних проблем, професор Анатолій ЯЦИК.*

Де вчора пливли човни, сьогодні курка вбрід переходить

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ: Наші предки споконвік селилися поблизу води, яка давала їм їжу, слугувала добрим шляхом, зрештою, захищала від ворогів. Річка, чи то серед степу, чи то поміж карпатськими плаями, була для наших предків далеких і близьких і насущною потребою, і красою, де вони відпочивали, набиралися сил і натхнення. Згадаймо одну з найпопулярніших народних пісень: «Під гаєм в'ється річечка, як скло вона блистить. Долиною зеленою кудись вона спішить».

Малі річки завжди були окрасою нашої землі. Та дедалі менше стає їх в Україні. Бо замулюються, міліють, заростають очеретом. І там, де ще кілька десятків років тому можна було привільно розігнатися човном, сьогодні курка вбрід переходить. Сумно і страшно стає від такої реальності.

Анатолій ЯЦИК: Справді, малі річки, на відміну від середніх і великих, набагато більше потерпають від негативних природних і господарських чинників. Бо не можуть швидко, а то й взагалі «заліковувати» заподіяні рани, відновлювати втрачені ресурси.

Отож щороку в країні збільшується кількість річок із зміненим режимом. Мало того, сьогодні практично не маємо водотоків, які не постраждали б від господарської діяльності. І більшість малих річок забруднені стічними водами промислових підприємств та комунального господарства. Разом зі стоками потрапляють у річки й отрутохімікати, що їх застосовують на полях.

В. К.: У яких регіонах малі річки найбільше постраждали від забруднення?

А. Я.: Прикро про це говорити, але забруднення річок стічними водами спостерігаємо в усіх областях України. І цей негативний процес набирає дедалі більших масштабів. Досить сказати, що у другій половині 80-х років обсяги забруднення річок стічними водами зросли в півтора—три рази. Останнім часом, щоправда, крива забруднення не так стрімко рветься вгору. Причина зрозуміла: через економічну кризу багато виробництв зупинено, селяни не мають коштів для закупівлі в повних обсягах пестицидів. Але й тепер скидають неочищені стоки харчові підприємства Луганської, Миколаївської і Дніпропетровської областей. Лише частково очищають відпрацьовані води підприємства цієї самої галузі у Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Черкаській та в інших областях.

А коли врахувати, що майже півтисячі підприємств різних галузей, у тому числі металургійної і вугільної, сто міських каналізацій скидають у малі річки протягом року понад мільярд кубометрів забруднених стоків, то вимальовується доволі неприваблива ситуація. Тим паче, що кожний четвертий з цих кубометрів потрапляє на річкові плеса без жодного очищення.

Найчастіше забруднюють малі річки різними азотними сполученнями, фенолами, завислими речовинами, важкими металами, особливо цинком і хромом, нафтопродуктами. Справді катастрофічне становище на річках Приазов'я та Донбасу, де вміст у воді небезпечних для здоров'я людини речовин значно перевищує гранично допустимі концентрації. Деякі річки цього промислового регіону вже втратили своє господарське та рекреаційне значення.

В. К.: Але сила та здоров'я річки не менше залежать і від елементів, які є складовими ландшафту, чи точніше — активно впливають на його формування. Від залісення, розораності, ерозійності басейну тої чи тої водяної артерії. І в даному разі нам також нічим похвалитися. Як мені відомо, ландшафтні зони в басейнах наших річок розорані поза всякими допустимими межами — такого ніде в світі не побачите.

А. Я.: Справді, практично за всіма показниками наявна в нас структура землекористування не відповідає оптимальним стандартам. Скажімо, в умовах українського Полісся щонайменше 35—40 відсотків басейну малих річок має бути залісно і не більш як 30 —розорано. А насправді ці показники становлять відповідно 30 і 40 відсотків. Ще гірша ситуація в Лісостеповій і Степовій зонах, де розорано до 67 відсотків басейнів рік, що більше, значно більше, ніж то має робити обачливий господар.

В. К.: І це, з'ясовується, не межа. Недавно прочитав, що в басейнах річок Росава, Мурафа, Вовча і Берда рілля сягає до 80 відсотків. Можна тільки уявити, що там діється, коли злива прошумить у степу.

А. Я.: Непродумана, я сказав би, безвідповідальна, структура землекористування і прискорює ерозійні процеси. До речі, протягом останніх двадцяти років ерозійність ґрунтів у басейнах малих річок степу збільшилася на 10—15 відсотків. Півдобно яруг і в інших регіонах країни. А разом з продуктами ерозії потрапляють у річки різні речовини-забруднювачі: органічні, пестициди, мікроорганізми.

Ми, звісно, не японці, однак...

В. К.: Кожна спостережлива людина, потрапивши на берег української річки чи то під Маріуполем, чи то під Теребовлею, зауважить, що вона потребує допомоги. Припинити скидання неочищених стічних вод, зміцнити береги, засадити лісом схили і ще багато чого треба зробити, щоби не сталася екологічна катастрофа. А як практично розв'язують сьогодні ці проблеми?

А. Я.: Екологічні програми у нас ніколи належно не фінансували. Причому за часів колишнього Союзу процвітала парадоксальна тенденція: обсяги виробництва зростали, а відрахування з національного доходу на охорону природи меншали. До речі, кошти на охорону й раціональне використання водних ресурсів становили аж... 0,15 відсотка від валового доходу республіки. Та й ті капіталовкладення сповна не освоювали.

Не ліпша ситуація і тепер, в умовах кризи української економіки. А тим часом в Японії на охорону навколишнього середовища витрачають понад 17 відсотків національного доходу, у ФРН — 3,2, у США — 1,8.

В. К.: Чи не тому сотні підприємств і десятки малих містечок скидають стоки у малі ріки взагалі без найменшого очищення?

А. Я.: Згідно з науковими нормами вартість водоочисних споруд має сягати 20—30 відсотків вартості основних виробничих фондів. А фактично частка фондів екологічного призначення становить якихось 2—3 відсотки, або й менше.

Ще раз про живу і мертву воду

В. К.: Усі ці проблеми з малими річками, очевидно, не залишилися поза увагою вашого інституту?

А. Я.: В Українському науково-дослідному інституті водогосподарсько-екологічних проблем розроблено методику й математичну модель оцінки екологічного стану річкових басейнів і встановлення меж антропогенного навантаження на річкові екосистеми.

Системна модель складається з чотирьох головних підсистем: «Використання земельних ресурсів», «Використання водних ресурсів», «Якість води» і «Радіоактивне забруднення». Стан кожної підсистеми оцінюємо шляхом співвідношення окремих показників з їх нормативними величинами. А загальний стан системи класифікуємо за вектором альтернатив: добрий, зміни незначні, задовільний, незадовільний, вкрай незадовільний, катастрофічний.

На основі розробленої нами логіко-математичної моделі в рамках підготовки Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води проведено водогосподарсько-екологічне дослідження басейнів річок, які впадають у Дніпро (а це 10 відсотків території України). Дана екологічна оцінка сучасного стану використання земельних і водних ресурсів, якості води, радіаційного забруднення, а також загального екологічного стану цих басейнів.

За рішенням постійної урядової комісії, Державний комітет України з водного господарства доручив нашому інституту провести таке саме дослідження басейнів річок, що впадають у Південний Буг і Сіверський Донець. Маємо намір наступного року провести районування річок Приазов'я, а також притоків Дністра, Дунаю, Вісли. Після проведення цих робіт комітет отримає карту водогосподарсько-екологічного районування річок України, що дасть йому змогу навіть в умовах економічної скрути визначати пріоритети інвестування в найнагальніші водоохоронні заходи. Щоби не довести наші річки до того стану, коли починають відбуватися необоротні екологічні процеси.

До проведення таких наукових досліджень залучаємо фахівців різних професій. Зокрема, тісно співпрацюємо з інститутами географії, гідробіології НАНУ, землеустрою, гідротехніки і меліорації, землеробства УААН, Укрводпроектом, Київським державним університетом, Українською державною академією водного господарства, з провідними спеціалістами Державного комітету України з водного господарства.

Як відомо, 75 відсотків питної води у нашій країні беруть з поверхневих водойм. А сьогодні 80 відсотків українських річок мають четвертий-п'ятий клас якості води за чинною поки що в нашій країні шестикласною системою, яка також уже давно потребує зміни. І ми разом із згаданими вище інститутами, а також з Українським науковим центром з охорони вод і «Кіровгеологією» Держкомгеології завершуємо розробку методики екологічної оцінки поверхневих вод України, яка, на наш погляд, враховує весь перелік забруднень, що маємо у водних екосистемах.

Добре прислужилася для такої наукової кооперації і робота цих організацій у рамках україно-канадської програми з екологічного оздоровлення Дніпра, яку виконуємо під егідою Мінекобезпеки за фінансового сприяння уряду Канади й українського Фонду відродження Дніпра. Тепер працюємо над створенням асоціації водогосподарських інститутів. Нові умови потребують нових підходів.

В. К.: І яких висновків дійшли українські вчені на основі цих досліджень?

А. Я.: Висновки знову ж таки доволі невтішні. Бо на 35 відсотках річок, досліджених нашими вченими, використання водних ресурсів сягнуло критичних меж, а 29 відсотків цих річок за тими самими показниками перебувають у катастрофічному стані. На багатьох малих річках південної частини басейну Дніпра в деякі періоди маловодних років водозабір у 2—10 разів перевищує власні водні ресурси.

Найчастіше річки страждають від забруднення азотними речовинами, пестицидами, важкими металами і нафтопродуктами. В окремих місцях уміст важких металів у річковій воді перевищує допустимі норми у 13—18 разів.

Дослідження засвідчили, що в басейнах цих річок немає жодного водозабору, стан якого можна було б класифікувати як добрий. А 26 відсотків досліджених річок перебувають у незадовільному стані, 32 відсотки — в катастрофічному.

Водночас постійно зменшується кількість спостережних постів у басейнах наших рік, яких і так бракує. Усе це ставить під загрозу зриву надходження потрібних даних спостережень для відповідного їх аналізу, що, звісно, негативно впливає, а надалі ще більше вплинатиме на дослідження екологічного стану річок.

В. К.: Отже, потрібні певні пріоритети у процесі дослідження малих річок. Які?

А. Я.: Насамперед треба вирішити такі проблеми:

— розробити принципи формування та методики проведення спеціальних спостережень за динамікою стану екосистеми малої річки, тобто водогосподарсько-екологічний моніторинг;

— вивчити впливи господарської діяльності на річкові басейни і водні ресурси малих річок, розробити рекомендації щодо розміщення і розвитку продуктивних сил, врахувавши екологічні критерії й особливо «водний чинник». Для цього створити у різних природно-господарських зонах дослідно-виробничі стаціонари, які вивчатимуть елементи водного балансу, флори і фауни, інших складових природного і соціального середовища в умовах функціонування водогосподарської системи;

— екологічно обґрунтувати розвиток меліоративних робіт у басейнах малих річок, особливо на Поліссі, розробити і запровадити екологічно безпечні технології управління водним режимом;

— розширити прикладні дослідження з проблем керування режимом малих річок, можливого очищення їх від намулу з попереднім науковим обґрунтуванням можливості проведення таких робіт;

— розробити методичні й технічні рішення для створення системи контролю за станом водних ресурсів, санітарно-гігієнічних та екологічних умов;

— створити у країні єдиний науково-методичний центр, який координуватиме роботи з вивчення, раціонального використання та охорони малих річок.

Очевидно, настав час для створення Національної програми з відродження малих річок України, в основу якої має лягти системний підхід до розв'язання цієї важливої проблеми. Щоби якісно й надійно функціонувала водогосподарська система країни в умовах дефіциту водних ресурсів, що постійно зростає.

Кожна мала річка — то живий організм природи. Її, річку, доволі легко поранити, знесилити, а то й знищити. Отож треба індивідуально підходити до вивчення стану тої чи тої річки, делікатно, вдумливо, далекоглядно вести господарську діяльність у річковому басейні.

Тільки за таких умов і річці не зашкодимо, і себе вбережемо від екологічних негараздів. Зрештою, у такий спосіб про своє здоров'я подбаємо і про здоров'я тих, хто прийде після нас.

Тече річка невеличка... Бережіть її. Бо від її екологічного стану багато чого залежить у нашому житті.

На фото Олександра КЛИМЕНКА: Анатолій Яцик.

Олександр МАЛИШЕНКО, журналіст

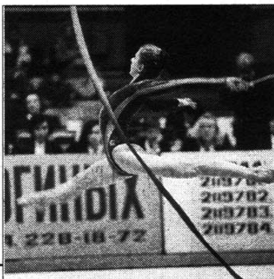
Вони сплять і бачать Сідней

СТАЛИ історією XXVI Олімпійські ігри в Атланті і світ великого спорту вступив у наступне чотириріччя, яке увінчають Ігри в Сіднеї. Нові загони потенційних претендентів на здобуття нагород у всіх країнах світу розпочали свій великотрудний похід до принадної мети...

У цьому залі з височезною стелею у самому серці Києва українські гімнастки шліфували свої програми до трьох останніх Олімпіад. Сьогодні тут тренуються ті, хто спить і бачить змагання на пружистому килимі олімпійського Сіднея. Йдеться, звісно, про «Школу Дерюгіних», унікальний спортивний підрозділ, що дав путівку у великий спорт десяткам прославлених майстрів художньої гімнастики.

Нове покоління грацій, яким належить прийняти естафету від олімпійських чемпіонок Олександри Тимошенко та Катерини Серебрянської, це аж ніяк не зелені новачки. Багато хто з дівчат успішно виступав у великих турнірах, знає, почім фунт гімнастичного лиха. Так, 16-річна Вікторія Стадник і 14-річна Тамара Єрофеєва були бронзовими призерами розіграшів Кубку світу серед юніорок, 15-річна Юлія Фуркало стала переможницею Спартакіади України.

І ряд інших вихованок «Школи Дерюгіних» уже набули слави у «вищому світі» художньої гімнастики. Це нинішній їх лідер 17-річна Тетяна Попова, 15-річна Наталка Жаданова, нова зірочка 12-річна Аня Бессонова (дочка знаменитого динамівського футболіста, а нині одного з тренерів київського ЦСКА). Попри свій юний вік, Аня цього року виконала норматив майстра спорту міжнародного класу — як і дев'ять її соратниць з вищого гімнастичного пілотажу зі «Школи Дерюгіних».

Нині у них особливо важка пора: іде підготовка нових композицій. Міжнародна федерація гімнастики внесла низку змін до зведення вимог до учасниць усіх змагань, що пройдуть після 1 січня 1997 року. Вилучено тепер із програми гімнасток особливо ризиковані трюки, великої ваги набувають елементи, що розкривають своєрідність пластики спортсменок, художню виразність композицій. І оцінюватимуть тепер виступ спортсменки дві бригади суддів: одна виставить бали за технічну складність програми, друга — за артистичність гімнастки, за органічність зв'язку її рухів з музикою.

Зважаючи на ці новації, і підготувала нові програми провідним київським «художницям» Ірина Іванівна Дерюгіна. А щоденну роботу з розучування композицій, шліфування рухів, опанування предметом (булавами, стрічкою, м'ячем, скакалкою) на рівні гарного жонглера веде, як завжди, Альбіна Миколаївна Дерюгіна. Прославленим нашим спеціалісткам допомагають старший тренер молодіжної збірної України Лідія Яворська (перша наставниця Тані Попової), екс-чемпіонка світу Галина Бєлоглазова, хореограф Тетяна Комаревич.

Не тільки киянки освоюють у колишньому Жовтневому палаці високе гімнастичне мистецтво. Навчатися в «Школі Дерюгіних» завжди вважали для себе за честь кращі українські гімнастки з різних міст країни. Скажімо, Катя Серебрянська готувалася до Атланти близько шести місяців кожного року олімпійського чотириріччя. Безумовно, і нинішнім кандидаткам до збірної України з інших міст, наприклад, кримчанці Олені Гатиловій, одеситці Ірині Кобець, також буде надано змогу пройти «курс підвищення кваліфікації» у головній нашій кузні гімнастичних кадрів.

Список 12 багатоборниць-збірниць, затверджений виконкомом Федерації художньої гімнастики, очолюють, звісно, наші олімпійські прими — 19-річна Катерина Серебрянська та 20-річна Олена Вітриченко. Вони цілком можуть розраховувати і на гучний успіх у Сіднеї — адже змогла блискуча Олександра Тимошенко після «бронзового» дебюту в Сеулі перемогти в Барселоні! Та є в збірній кому підстрахувати лідерів.

Багатьох наших претенденток на участь в Олімпійських іграх ми обов'язково побачимо на традиційному міжнародному турнірі «Кубок Дерюгіної», що в березні наступного року відбудеться в Києві.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Не відкладаючи на завтра

КЕРІВНИЦТВО ПФЛ започаткувало хорошу традицію: щовівторка організовувати засідання бюро ліги. І на кожне таке зібрання обов'язково запрошувати журналістів. Що ж, гласність нікому не шкодила, а навпаки, сприяла прогресові.

От і цього тижня розглядалося чимало дуже важливих поточних питань. Але виокремлю розмову про проект календаря на друге коло чемпіонату. Зауважу, що група, яка працювала над його створенням (це люди серйозні і авторитетні: Валерій Мирський, Юрій Воїнов, Анатолій Крощенко, Анатолій Молотай, Дмитро Резник, Олександр Бандурко, Олександр Сопін), стрибнула вище голови. У 110 днів треба було втиснути 15 турів чемпіонату, кубкові зустрічі. Це при тому, що за цей період національна збірна має провести п'ять (!) відбіркових матчів чемпіонату світу. Отож, турнір треба розпочати якомога раніше, щоб збірники мали можливість здобути певну ігрову практику до 29 березня — дня відбіркового матчу Албанія—Україна.

І закінчити чемпіонат треба також раніше, бо вже в липні на наші клуби чекають змагання єврокубків у попередніх колах.

Отже, друга половина сезону в нашій країні розпочнеться 6 березня матчами 1/2 фіналу розіграшу Кубка (повторні поєдинки відбудуться 19 квітня). 16-й тур чемпіонату призначено на 10 березня. Фініш національного турніру — 16 червня. До речі, календар — дзеркальний. На старті другого кола мають відбуватися такі матчі: Дніпро—Динамо, Ворскла—Карпати, Таврія—Кремінь, Зірка-НІБАС—Шахтар, Металург—Нива Тр, Чорноморець—Кривбас, Прикарпаття—Нива Вц, ЦСКА—Торпедо.

Перша ліга починає друге коло 25 березня, а завершує першість 20 червня. Терміни другої половини турніру в другій лізі такі: 23 березня — 22 червня.

Нагадаю, що фінал Кубка країни відбудеться 25 травня в Києві, на НСК «Олімпійський».

Календар чемпіонату і першостей мають ще вивчити головні тренери клубів. І після їхніх побажань та зауважень розклад ігор затвердить рада ПФЛ. Але і неозброєним оком видно, що зроблено велику роботу. Скажімо, для клубів другої ліги передбачено 5-6-денну циклічність. Раніше команди цього дивізіону, як кажуть, не виходили з автобуса, бо доводилося грати на третій день. Тепер будуть умови для нормальної тренувальної роботи. «Але тоді менше пили, — пожартував заслужений тренер України Євген Пилипович Лемешко, — часу на це не вистачало».

До речі, цей авторитетний фахівець вважає, що поступово слід скоротити першу лігу до 20 команд. І Євген Пилипович у цьому питанні має чимало однодумців.

А поки що наш футбол пішов на канікули. Футболісти, тренери, судді відпочиватимуть. Побажаємо їм якнайкраще відновити сили. А от у ПФЛ про відпочинок навіть і не думають. Штаб повинен зробити ще дуже багато, щоб наші національні змагання проходили чітко й на високому рівні.

З УСІХ УСЮД

Футбол. Юнацька збірна України (вік гравців 16 років) у стартовому матчі відбіркового турніру першості Європи перемогла господарів змагання — збірну Сан-Марино — 5:0. 1:0 Телятников, 10, 2:0 Левченко, 20, 3:0 Запояско, 28, 4:0 Запояско, 45, 5:0 Бермудіс, 52.

У наступному поєдинку українські юнаки змагатимуться з командою Молдови. У разі успіху наша збірна здобуде путівку на фінал турніру, що відбудеться в Ісландії навесні наступного року.

***

Як повідомив журналістів начальник команди «Таврія» (Сімферополь) Рувін Аронов, із 16 грудня до роботи стає старшим тренером цього колективу Микола Павлов. Контракт із ним підписано на три роки. Микола Петрович раніше вже очолював «Таврію». Потім працював у дніпропетровському «Дніпрі». До останнього часу був начальником команди «Динамо» (Київ).

***

Першість країни. Перша ліга. Пропущені матчі.

Поліграфтехніка (Олександрія)—ЦСКА-2 (Київ). 3:0. Яременко, 6, з пенальті, 68, з пенальті, Гура, 30.

Волинь (Луцьк)—Металург (Донецьк). 2:0. Саутін, 9, 20.

Хокей. Із Франції додому повернулися хокеїсти київського «Сокола», які брали участь у півфінальному груповому турнірі чемпіонату Європи серед клубів. Українська команда легко перемогла «Црвену звезду» (Югославія) — 8:0. А от у наступних поєдинках поступилася в упертій боротьбі. Спершу одному з найсильніших колективів континенту — шведському «МоДо» — 2:4 і господарям турніру — хокеїстам «Альбатроса» (Брест) — 2:3. До речі, у складі французького клубу виступає чимало легіонерів із Чехії, Канади. Франція нині переживає хокейний бум. І не дивно, що її національна збірна виступає в чемпіонаті світу в елітній групі А. «Сокіл» посів третє місце, що є його найбільшим досягненням в таких змаганнях. І мав дужу схвальну пресу.

Баскетбол. Євроліга. Жінки. Динамо (Україна, Київ)-Бурж (Франція). 49:81 (18:45).

***

Федерація баскетболу України провела прес-конференцію, присвячену наступному матчу відбіркового турніру чемпіонату Європи між збірними України та Туреччини, який відбудеться в Київському Палаці спорту 27 листопада. На численні запитання журналістів відповів головний тренер нашої команди, перший віце-президент ФБУ Зураб Хромаєв.

Обидві збірні лідирують у своїй підгрупі. Тому цей матч фахівці розцінюють як ключовий. Звичайно, нашим парубкам буде значно легше впоратися з серйозним завданням, якщо до Палацу спорту підтримати їх прийде якомога більше вболівальників. Початок зустрічі о 20.30.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

Наші «профі» у пошані

ЧЕРГОВИЙ конгрес Всесвітнього боксерського союзу (WBC) відбувся в Буенос-Айресі. У його роботі взяв участь президент Ліги професіонального боксу України, заслужений тренер країни Михайло ЗАВ'ЯЛОВ. Ось що він розповів:

—На конгресі розглядалося чимало питань про шляхи подальшого розвитку професіонального боксу. А ще — затверджувалися результати боїв за звання чемпіонів світу, рейтингові списки у цій найпрестижнішій версії. В Аргентині ми побували з генеральним секретарем ЛПБУ Анатолієм Полочанським, який, до речі, володіє багатьма іноземними мовами. Тому нам легко було спілкуватися з багатьма відомими в боксерському світі особами. Особливо важливі розмови мали з промоутерами, які організовують профі-бої. Було приємно чути схвальні слова на адресу нашої ліги, українського боксу. І це — не порожні компліменти. Адже Україна, справді, робить чимало для розвитку й популяризації професіонального боксу на своїх теренах і у світі в цілому. На цьому конгресі, до речі, було затверджено перший номер Олександра Гурова у важкій категорії за версією WBC. Поруч нього — у суперважкій категорії — таку ж позицію посідає сам Майк Тайсон. Гадаю, що таке сусідство дуже почесне.

—Михайле Михайловичу, а на яких змаганнях останнім часом виступали українські боксери? Які бої на них чекають найближчим часом?

—Буквально за крок до здобуття звання інтерконтинентального чемпіона за версією WBC у напівлегкій ваговій категорії перебуває 27-річний киянин Рахім Менгалєєв. Протягом десяти раундів бою, який відбувався в місті Дюнкерку (Франція), він помітно переважав темношкірого господаря рингу Мусу Сангарі. Але в одинадцятому суперник розсік українському боксерові брову, і лікар заборонив продовжувати поєдинок.

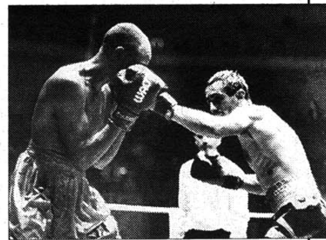
Перший рейтинговий бій на професіональному ринзі провів Віталій Копитко з Івано-Франківська (76 кг). Дебют був вдалим. Наш спортсмен переміг свого французького суперника у четвертому раунді. Суперваговик із Донецька Валерій Шевченко нокаутував словацького боксера.

Попереду — багато цікавих поєдинків. 26 листопада в Лондоні дніпропетровець Юрій Єлистратов (суперважка категорія) проведе десятираундний рейтинговий бій з чемпіоном Великобританії. А в перших числах грудня наша увага буде прикута до Таїланду. Там бій за звання чемпіона світу за іншою версією (WBO) проведе наш Андрій Іванченко. Свій титул чемпіона світу (WBO) має відстоювати миколаєвець Сергій Деваков. Цей поєдинок відбудеться в Дніпропетровську або Таїланді.

Нарешті, про нашого дворазового чемпіона Європи Олександра Гурова. На 11 січня призначено його бій за звання чемпіона світу (WBC). На паризькому рингу суперником маріупольця буде чемпіон світу за версією WBO американець Макміллан...

На знімку: атакує один з найкращих боксерів ЛПБУ Сергій Деваков (праворуч).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Сергій ПУСТОВІТ, журналіст (із Полтави)

Уболівальники ласують ... «Ворсклою»

Нова сирокопчена ковбаса, яка за своїми смаковими якостями перевершила всі інші вітчизняні сорти, стала виявом любові полтавців до футболу. Під впливом позитивних емоцій від перемог дебютанта вищої ліги — полтавської «Ворскли» — її створили на місцевому м'ясокомбінаті. Назву ковбасі дали відповідну — «Наша «Ворскла».

Розкуповується новинка вмить, адже і ціна на неї доступна, і болільники футбольного клубу з Полтави в своїй більшості — не вегетаріанці.

Точка зору

Костянтин РОДИК, культурологічна асоціація МІАУ-культ

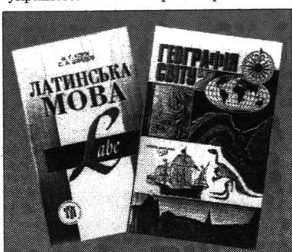
Приватні контрфорси державної освіти

ЩЕ ДВА роки тому шкільне книгодрукування було монополією державного видавництва «Освіта». Сьогодні все частіше з'являються підручники, випущені приватними книжниками. Столичні «Зодіак-ЕКО», «Генеза», «Перун» уже не новачки на цьому ринку. Цього року до них долучилося приватне видавництво гуманітарної літератури «Абрис» (Київ).

На ринку шкільної літератури «Абрис» помітно «засвітився» ще три роки тому, коли узявся замінити радянські щоденники на українські. Розробили новий тип цього шкільного атрибуту і скоро повністю забезпечили наших учнів поліграфічно привабливими книжечками.

Далі «Абрис» почав опановувати іншу лакуну. Останній загальносоюзний наклад контурних карт з історії вийшов ще 1987 року, контурних карт з історії України не було взагалі. На сьогодні «Абрис» — єдиний масовий виробник контурних карт з історії та географії для всіх класів.

Минулого року «Абрис» запропонував на конкурс «Трансформація гуманітарної освіти в Україні» рукопис нового підручника з географії світу для 7-го класу. Організатори конкурсу — Міносвіти та Міжнародний фонд «Відродження» — схвалили його до друку. Книжка вийшла 5-тисячним накладом, була успішно апробована і затверджена Міністерством освіти як обов'язковий підручник. Автори — В. Пестушко, В. Сасихов, Г. Уварова — здобули за цей твір звання «Кращий учитель року». До нинішнього навчального року «Абрис» віддрукував повний тираж своєї «Географії світу»: півмільйона примірників українською мовою і ще 450 тисяч (згідно з замовленням Міносвіти) — російською.

А тим часом ішла робота над комплексним забезпеченням курсу географії світу для 7-го класу: окрім контурних карт учні дістали ще й віддрукований за найвищими картографічними мірками атлас та робочий зошит, котрого досі також просто не існувало.

«Абрис» привернув увагу і шкільних викладачів математики, бо саме тут вийшов осяжний том «Методи розв'язання задач з геометрії». Ці методи І. Кушніра до того здобули популярність в аудиторному викладі у Київському міжрегіональному інституті вдосконалення учителів.

У згадуваній серії «Трансформація гуманітарної освіти в Україні» «Абрис» випустив пробні посібники «Збірник диктантів для 5 — 11 класів на народознавчій основі» та «Латинська мова» Н. Коржа і С. Шведова для ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосвітніх шкіл.

А для вищої школи — так само у «соросівській» серії — вийшло дослідження Георгія та Олексія Рогожиних «Соціально-демографічна ситуація в українському селі 1978-1992 років» — цілком унікальне видання, що містить понад дві сотні ніколи раніш не оприлюднюваних картосхем. Далі вийшов посібник із найпопулярнішої сьогодні філософської царини — теорії людського буття: Владислав Нестеренко, «Вступ до філософії: онтологія людини». В основу студії покладено курс, з успіхом прочитаний автором в одному з київських вузів.

До всього, студенти-гуманітарії напевне вдячні «Абрисові» за монографії Л. Залізняка «Нариси стародавньої історії України», П. Толочка «Київська Русь», В. Горського «Святі Київської Русі», В. Микитася «Давньоукраїнські студенти і професори»; за першопереклад праці Карла Поппера «Злиденність історицизму» (щойно ця бібліотечка поповниться «Бегемотом» Томаса Гоббса); за уперше видане у нас «Вибране» Памфіла Юркевича та Богдана Кістяківського — у серії «Українські мислителі» щойно також побачать світ томики М. Костомарова, М. Драгоманова та Д. Чижевського.

Відтак, книжкове забезпечення навчального процесу здобуло ще одну міцну підпірку — київське приватне видавництво «Абрис».

Георгій ЧОРНИЙ,
кандидат технічних наук, заслужений діяч науки і техніки України

Пам'ятник меншовартості?

НАВЕСНІ 1996 року в Києві вдруге відкрито пам'ятник засновникам християнства на Русі: апостолу Андрію, княгині Ользі, просвітителям Кирилу та Мефодію. Створений у 1911 році видатним скульптором Іваном Кавалерідзе, а через якийсь десяток літ знищений більшовиками, він знову воскрес, вражаючи своєю білосніжною красою, переносячи нашу уяву в тисячолітню давнину.

Якою мовою говорили тоді русичі? Як ця мова звучала і відтворювалась на письмі? Частково на ці запитання відповідають написи під скульптурними портретами пам'ятника, виконані старовинними слов'янськими літерами. Тексти написів узяті з «Літопису руського» — видатного літературного твору Давньої Русі, а точніше, з першої його частини — «Повісті минулих літ».

Але як вимовляли ці слова русичі? І наскільки їх вимова схожа з вимовою сучасних українців чи росіян? На жаль, сьогодні ще не склалась достатньо обгрунтована теорія вимови (орфоепія) давньоруських текстів. Вона ще чекає своїх дослідників. І все-таки — дещо про вимову можна сказати вже тепер.

Здається, особливу «компромісну» роль між українською і російською вимовами виконує літера «ять» (схожа на перекреслений зверху м'який знак), яка вживається лише там, де ці вимови істотно різняться між собою. В українській мові літера «ять» найчастіше читається як «і», а в російській — як «є» (коліно, Андрій, неділя). Певно, древні літописці постійно відчували істотну різницю між українською вимовою, що панувала за стінами їхніх келій, серед простого київського люду, і вимовою канонічної церковної мови, яка згодом набула поширення серед московитів і стала основою сучасної російської мови.

Порівнюючи написи на пам'ятнику з текстом «Повісті минулих літ», можна помітити — все, що має відношення до українського походження текстів, старанно виправлено. Наприклад, слово «святий», яке звучить чисто по-українськи, скорочено до «св». У слові «Андрій» літера «ять» замінена літерою «є», щоб залишити одну тільки російську вимову. В слові «хвалять» м'який знак замінено твердим, що переводить слово із українського звучання в російське. Слово «възсияеть» з українським м'яким закінченням замінено твердим російським «возсияетъ». Нейтральне слово «видите» замінено російським «видители». Можна й далі перелічувати перекручення, та краще згадаймо, що вперше пам'ятник відкрито 1911 року в умовах царського гоніння на українську мову, коли насильно стверджувалось, що «украинского языка не было, нет и быть не может» і що «русский литературный язык является единственным прямым преемником общеславянской литературной традиции». Отож, фальсифікація була свідомою і, треба визнати — влучною. Один мій знайомий, оглянувши недавно пам'ятник, назвав байкою твердження про те, що українська мова веде свій початок з давньоруських часів. От російська мова — то інша справа. Хочете переконатись на власні очі — уважно почитайте написи на пам'ятнику.

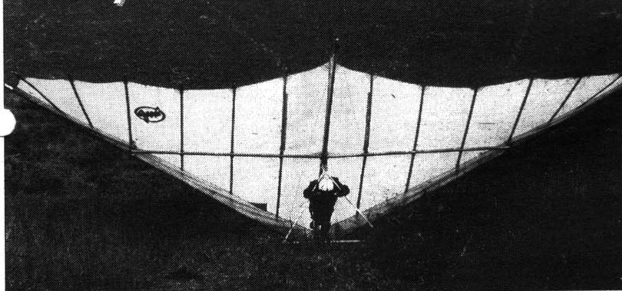
Що ж, доводиться тільки визнати, що в такому вигляді пам'ятник пропагує і далі меншовартість нашої національної культури.

Але ж повторне відкриття пам'ятника відбулося зовсім в інших умовах, коли держава наша незалежна, коли ніщо не заважає відновити історичну справедливість. Ні, не варто калічити цей чудовий пам'ятник, перебиваючи красиві, нанесені золотою фарбою на сріблястий граніт літери. Нехай вони залишаться як данина пам'ятнику 1911 року і як свідчення гоніння на українську мову.

На мою думку, становище можна змінити, доповнивши пам'ятник окремою плитою, на якій би точно, буква в букву були написані згадані літописні тексти як мовою оригіналу, так і сучасною українською. Нехай люди порівнюють і роблять висновки.

Олександр ЄМЧЕНКО

Вітрила небесних яхт

В АМЕРИКАНСЬКОМУ місті Харріс Хілл, штат Нью-Йорк, у 1969 році було створено перший у світі музей планеризму. Рівно через рік він перестав бути єдиним — у Європі, на українській землі, у кримському селищі з поетичною назвою Коктебель відкрився ще один музей залюблених у небо.

Є музеї авіації і космонавтики в Москві, Калузі. Є музей космічних польотів у Житомирі. А музей планеризму — тільки цей, єдиний у Євразії і другий у світі — музей у Планерському, як віднедавна називають Коктебель.

Коктебельський музей планеризму напрочуд живий. Ледь народившись, він став своєрідним місцем зустрічей тих, кого покликало небо.

Сьогодні на схилах Узун-Сирта господарюють дельтапланеристи. Вони штурмують кримське небо під жартівливим гаслом «Перетворимо Планерське на Дельтапланерське!».

Щороку дельтапланеризм знаходить дедалі більше прихильників...

Дельтаплан як засіб вільного повітроплавання відомий у Європі з XIX століття під назвою «змія Едді». 1948 року американський професор Френсіс Рогалло запатентував конструкцію дельтаплана під назвою «змія Рогалло». Але спортом польоти на дельтапланах стали тоді, коли австралієць Дейв Кілбурн придумав ефективний засіб управління польотом —кермову трапецію. 1976 року дельтапланеризм визнано самостійним видом спорту.

У Коктебель дельтапланеризм прийшов 1975 року. Перший із Узун-Сирта злетів киянин Анатолій Клименко. Через рік тут відбувся 1-й всеукраїнський зліт дельтапланеристів. До Криму прибуло майже сто ентузіастів нового виду спорту. Зліт було присвячено ветеранам планеризму, котрі літали тут півстоліття тому.

Серед експонатів музею з'явилися матеріали, котрі знайомлять відвідувачів з новою, дельтапланною епопеєю Коктебеля. Це фотознімки унікальних польотів, які ввійдуть в історію вітчизняного повітроплавання.

...15 травня 1977 року. Планерське, недільний день. На тлі чистого голубого неба чітко окреслюються голі вершини Кара-Дагу. Там гуляють самі вітри та птахи. Але що це? На скелястому шпилі з'являється людина. Вона розпросторює гінкі барвисті крила, робить швидкий розгін і... летить. Земне тяжіння сильніше від людини, через кілька хвилин сучасний Ікар приземляється просто на пляжі.

Героєм фантастичного видовиська став Юрій Уткін, який вперше в історії Коктебеля наважився злетіти з Кара-Дагу. До цього, 9 травня, він разом зі Славом Топтигіним встановив рекордний час безперервного ширяння в повітрі: близько трьох годин.

Отже, дельтапланеризм набув у кримському небі широких прав громадянства. Ось думки про новий вид спорту відомих людей, які в різні часи літали в Коктебелі.

Олег Костянтинович Антонов, генеральний конструктор літаків: «Як на мене, то польоти на дельтапланах — одне з найцікавіших і найперспективніших захоплень молоді. Поєднуючи в собі елементи технічної творчості і спорту, дельтапланеризм є засобом виховання і вдосконалення кращих людських якостей: допитливості, мужності, кмітливості, фізичної сили».

Михайло Борисович Гохберг, доктор фізико-математичних наук: «Коктебель — одне з найунікальніших місць для польотів на дельтапланах. Такі польоти мені випало спостерігати тільки на східному узбережжі Австралії. Гадаю, що друге народження Планерського як місця регулювання польотів на дельтапланах здійсниться».

Слав Олександрович Топтигін, льотчик-випробувач: «Думаю, що багатовікова мрія людства «уподібнитися птахам» реалізується з допомогою дельтаплана. Польоти на ньому на голову вищі від інших форм вільного ширяння, придуманих людством».

Люди-птахи... Вони повсякчас шукають вітру. Ідуть на вітер. Ширяють на крилах вітру. Їм не страшно падати з висоти. Їм страшно не здійнятися, не злетіти. І вони здіймаються, злітають, летять...

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Пливе у сірій безвісті безнадія

Такий прекрасний світ, чому ж так сумно жити?!

(Слова селянки, яка з власної волі пішла з життя)

Вітер ганяв по шляху сухий курай, а у дворі Євдокії Андріївни М'яч, по-лящівському — баби Явдохи, тихо стелилося під ноги почорніле листя старої яблуні.

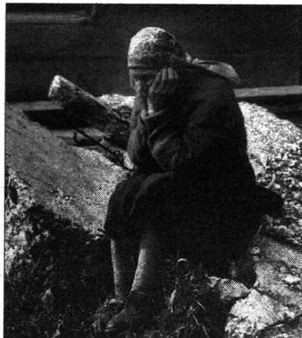
—Побралися ми з Дмитром перед війною. Було нам обом по дев'ятнадцять. Змалечку зналися з ним. Недарма кажуть люди: у кожного своя доля і не обминеш її, не об'їдеш навіть на прудкому коні... Коли ми з Дмитром виходили з образами з батьківської хати до церкви, у нього згасла свічка, а моя — ні. Старі люди сказали, що то — знак.

Пішов мій чоловік на фронт восени 1943-го, а після Різдва прийшла чорна звістка — склав голову під Кіровоградом... Не вірилося, звісно. Вийду за село, виглядаю. Мої сумні подружки-ровесниці теж виглядали. Рік, другий, десятий... Не повернулися наші чоловіки. Хіба інколи у снах навідувалися. А потім перестали. Ми ж старі ставали, а вони — молоді.

Зосталася я з донечкою. Вісім літ жила у свекрів, а коли тяжко занедужали моя мати і сестра, перейшла до них. Доглянула до смерті їх, потім Дмитрових батьків, усіх рідних і тепер сама доживаю віку. Повиростали онуки, правнуки, а я все живу і думаю: Дмитрові як було двадцять два годочки, коли попрощався зі мною, так і лишилося, а мені вже й перевернуте його число наспіло — 77. Значить, пора. Але як мене ніхто не поховає? Ні в мене, ні в неї ані копійки немає на похорони...

—Отож, не помирайте, бабо Явдохо, живіть. На втіху онукам, правнукам — як то добре, коли є бабуся...

—Немає вже чим жити, дитино. Бачиш, як мене до землі пригнуло. Ноги не носять, руки не служать. Та й як їм і досі мені служити, коли скільки переороблено ними: і пряли вони, і прали, сіяли і жали, снопи в'язали і молотили, дрова рубали, косили, тісто і глину місили.

—Тепер би їх пожаліти. Хай би спочивали у теплі та добрі...

—Хто тепер спочиває?! Це у давнину старих людей шанували, жаліли. Доживали вони свої літа при сім'ях. Сини та невістки хазяйнували, а баби онукам казки розказували, діди щось помаленьку майстрували. Тепер — дужий ти чи недужий, чи ледве дихаєш — вставай, іди на город, вари їсти, бо хто за тебе це зробить? —старенька тяжко зітхнула і продовжила: — Недавно ось поховали двоюрідну сестру Дмитрову, Оксану, велику трудівницю, славну людину. Два тижні пролежала, бідолашна, нерухомо, не промовивши й слова. Піду до неї ввечері провідати, на вулиці і в її хаті темно, як у домовині, електрику кругом у селі відключають... То ми з Галею, Оксаниною дочкою, запалимо свічечку та наплачемося над мученицею. Аби були гроші та добрі ліки, може б, і вилікували її... Дивилася вона на нас, а сказати нічого не могла, тільки сльози, мов горох, котилися з очей. Господи, Господи, хіба вона, та й інші наші люди, не заробили гіркою працею на тиху старість?! — баба Явдоха витирає краєчком хустки вицвілі очі, мовчить у зажурі, а по хвилині продовжує:

—Яка ж вона тяжка, ця старість, та якщо у недугах, у нестатках, то на душі немов камінь важкий лежить і не дає дихати. І жити немає як, і помирати нема за що...

—Скільки ви пенсії одержуєте, бабо Явдохо?

—П'ятдесят гривень. А донька моя, Ольга, з шістнадцяти доїла на фермі корів і заробила за 36 літ аж сорок п'ять гривень пенсії. Приїхали оце недавно до мене онуки з Черкас і просять: позичте, бабо, хоч скільки грошей, бо на заводі зарплату не платять, а нам нема за що і хліба купити. А в мене теж ні коп'я не було, бо пенсію другий місяць не носять. Добре, що хоч у колгоспі пшениці трохи видали та Ольга хліба напекла і зі мною поділилася...

—А чим ще допомагає колгосп солдатським удовам?

—На 9 Травня виписують у конторі по три кілограми гречки і пшона, по три літри олії. Раз подарували всім солдаткам по хустці.

—Скільки у Лящівці солдатських вдів? Чи є такі, у котрих нема ні дітей, ні рідні?

—Вже їх, дочко, більше на тому світі, ніж на цьому. Порвали від праці жили у колгоспі, відстраждалися і померли... А ті, хто живий — Наталка Козуля, Мотря Шостака, Дуня Пацюра — бідують, як і всі старі немічні люди. У Ганни Запасної недавно таке горе сталося, що й переповідати його несила, серце від жалю крається та Господа запитує: за що така напасть удові? Одна-єдина Ганнина дочка, солдатська сирота, Рая, не стерпівши більше нестатків і нещасть, що, мов сніг, звалювалися на її бідолашну голову, наклала на себе руки. Такої холодної, як сьогодні, днини пішла до річки і утопилася... Як доживатиме тепер віку без рідної душі Ганна, зовсім неходяча, безсила, — один Бог відає.

... Надворі вже зовсім стемніло, і я, розпрощавшись із бабою Явдохою, вийшла на вулицю. Від Сули дув пронизливий вітер упереміж із колючою мжичкою. З тужливими звуками, схожими на жіночий плач, виринули з пам'яті знайомі кожному з дитинства рядки: «Ідуть дощі. Холодні осінні тумани клубочать угорі і спускають на землю мокрі коси. Пливе у сірій безвісті нудьга, пливе безнадія, і стиха хлипає сум...»

Черкаська область.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

Ділер + кілер = задачка з багатьма невідомими

УПРОДОВЖ восьми днів у Львівській області працювала комісія, очолювана головою Координаційного комітету по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України Олегом Литваком. Роботу обласного координаційного комітету, що діє при облдержадміністрації, визнано незадовільною. Комісія констатувала, що Львівщина посідає перше місце в Україні за кількістю скарг на діяльність місцевих правоохоронних органів.

Чи випадково комісія прибула до Львова незадовго після скандального повороту відомої «справи дітей» — затримання заступника голови облдержадміністрації Юрія Зими? Олег Литвак переконував, що перевірка —планова і вже не перша в Україні, а отже не варто робити якісь висновки з цього збігу обставин. Однак кулуарні коментатори зарані прогнозували: готується велика кадрова чистка. На підсумкове засідання запросили журналістів, отож інформацію отримано з перших рук. Об'єктом уваги комісії була діяльність органів влади, силових структур, регіонального управління Фонду держмайна, митних служб тощо. Члени комісії — представники компетентних органів — оприлюднили статистичні дані, які не стали несподіванкою для присутніх.

Криміногенна ситуація у Львівській області складна, говорилося на засіданні, правоохоронці діють розрізнено і старими методами, суди працюють слабо і карають здебільшого «стрілочників», фінансово-кредитна сфера і зовнішньоекономічна діяльність залишаються недоторканними. Деякі шановні доповідачі нагадували студентів, які в ніч перед іспитом почали вивчати китайську мову. Надто тоді, коли Олег Литвак допитувався: чи наведені статистичні дані свідчать про організовану злочинність? Окрім того, зауважив він, у світі немає чіткого однозначного тлумачення поняття організованої злочинності. Заклики голови координаційного комітету не обмежуватися статистикою, аналізувати проблеми в єдності причинно-наслідкових зв'язків зависли в повітрі, хоча немає підстав сумніватися в компетентності членів комісії. Не полишало відчуття, що якусь головну ниточку вони старанно обминають. І тому не дивно, що після докладної тригодинної розмови, яка мала б розставити крапки над «і», журналісти поцікавилися в Олега Литвака і голови облдержадміністрації Миколи Гориня: є на Львівщині корупція чи немає? Врешті, Микола Горинь, зігнорувавши із властивою йому прямотою субординаційні реверанси, поклав край недомовкам:

—Координаційний комітет — це намагання прикрити фіговим листком... голий зад, — сказав він, попрохавши вибачення у присутніх дам. — Як керівник обласного координаційного комітету, я повинен був спрямовувати, визначати алгоритм діяльності усіх правоохоронних органів. Але ж я не є фахівцем-правником... Тим більше, сьогодні і професіонали з цим не справляються.

Так, координаційний комітет не виконав покладених на нього завдань, але хіба це не було запрограмовано заздалегідь? Реального його впливу і не могло бути, адже правоохоронні структури не були підзвітні місцевим адміністраціям. Недавній указ Президента України змінить існуючий стан речей, та поки що... Микола Горинь зробив зокрема заклад керівництву обласної прокуратури, яка в контексті «справи дітей» (справи Зими) заявила про свою цілковиту незалежність від облдержадміністрації — всупереч Конституції, яка регламентує цю взаємозалежність і взаємовідповідальність за дотримання законності.

Погодившись із висновками комісії, Микола Горинь вкотре вдарив на сполох: правоохоронні структури втягнуто в політичні ігри і це — деморалізуючий фактор. Певні сили працюють над створенням штучного негативного іміджу Львівщини.

Король (тобто мережа координаційних комітетів) —голий, і Олег Литвак не заперечував цього. Принаймні визнав недоцільність їх на районному рівні та констатував, що з професіоналізмом у наших правоохоронців справи кепські. Один відповідальний слідчий навіть сплутав ділера з кілером. Не така вже й страшна помилка. Зрештою, здібний ділер може у вільний від основної роботи час підробляти на півставки кілером — і навпаки. А штучно створена сітка координаційних комітетів, які не володіють реальними важелями впливу, аж ніяк не заважатиме такому поєднанню функцій. Микола Горинь запропонував якісно змінити організаційну структуру комітетів, які повинні діяти самостійно, а не при облдержадміністраціях. Олег Литвак зазначив, що для працівників слідчих органів МВС, СБУ та прокуратури необхідно провести навчання із сучасних форм економічної діяльності.

— Я відчув черствість, бездушність до людей з боку правоохоронних органів, — так підсумував він враження від перебування у Львові.

Комісія копнула «вузькі місця», узяла для розгляду ряд скарг і повернулася до Києва. А проблеми лишилися. Зокрема проблема політиканства, що роз'їдає правоохоронні структури і відволікає від головних завдань. Така проблема й досі не розв'язана у Жидачівському районі, де каталізатором колотнечі і протистояння став начальник Жидачівського райвідділу УМВСУ, депутат Львівської обласної ради народних депутатів Б. Пісний (про це вже йшлося на сторінках «ГУ»). Нещодавно понад 40 працівників Жидачівського РВ УМВСУ звернулися до Президента України, міністра внутрішніх справ, Генерального прокурора з проханням не допустити Б. Пісного до виконання службових обов'язків та порушити кримінальну справу щодо нього за допущені зловживання і перевищення повноважень. Б. Пісний без оформлення відповідних процесуальних документів затримав двох своїх колег, яких звинуватив в організації втечі заарештованих. Тривалий час вони перебували під вартою. Колектив правоохоронців розколовся на два табори. Щоб нормалізувати атмосферу в райвідділі, Б. Пісного було тимчасово усунено від виконання службових обов'язків, але прокуратура України і Львівська облпрокуратура винесли протест на це рішення колегії УМВСУ у Львівській області.

— Така пропозиція прокуратури за нинішньої складної ситуації є не тільки незрозумілою, а й соціально небезпечною, — вважає голова районної держадміністрації С. Ревуцький. Ця справа є суто політичною, а не кримінальною. У Жидачеві вряди-годи з'являються листівки із закликами пікетувати райдержадміністрацію. Нечисельна, але галаслива юрба за підтримки УНА-УНСО вигукує «геть Ревуцького», піднімаючи на щит «правдоборця» Б. Пісного. Одне слово, політикани полетіли на запах смаленого, і їм уже байдуже до того, хто проти кого «дружить». У них свої інтереси, вони, мовляв, знову в каламутній воді.

Відстежити ці процеси, розплутати кримінально-політичні клубки повинні були б координаційні комітети, але не нинішні, а незалежні, укомплектовані висококваліфікованими фахівцями різних профілів. А поки що ділери з кілерами п'ють каву і домовляються про добре організовану співпрацю.

Львів.

Державна податкова інспекція по Радивилівському району Рівненської області повідомляє, що арбітражний суд Рівненської області (266023, Рівне, вул. Відінська, 10) порушив справу № 1/180-Б від 28.08.96 р. про банкрутство МПП **«Богатир»**; юридична адреса: 265009, с. Башарівка Радивилівського району Рівненської області (директор — Макаренко В. С.); р/р № 468231 в АК АПБ **«Україна»** Радивилова Рівненської області, МФО 333090.

Претензії кредиторів і заяви можливих санаторів прийматимуть у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Днепропетровской области (320004, Днепропетровск, пр. Кирова, 1) возбудил дело Б2-122 от 09.08.96 г. о признании банкротом АОЗТ **«Фейси»** (Днепропетровск, ул. Холодильная, 2/45; р/с 467647 ОПЕРУ Облукрсбербанк, МФО 305482).

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

До відома громадськості

ТОВ «Електрум» звернулося до Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з постачанням електричної енергії за нерегульованим тарифом на території Києва, Київської і Житомирської областей.

Поштова адреса: м. Київ, вул. Інститутська, 19-б, к. 30. Телефон/факс 293-69-28.

Арбитражный суд Одесской области по заявлению ГНИ Жовтневого района Одессы 2.09.96 г. возбудил дела о признании банкротами:

№ 5/154, СП **«Билинт»** (Одесса, ул. Чкалова, 72/73; р/счет 4672976 в УФБ «Відродження», МФО 328061);

№ 5/152, ООО **«Кода»** (Одесса, ул. Троицкая, 36, кв. 4; р/с 467923 в РУ ПИБ Одессы);

№ 5/157, ООО **«Атолл»** (Одесса, ул. Кирова, 63; р/с 467021в ОФ АКБ Укрнефтегазбанка);

№ 5/153, ООО **«Пирей»** (Одесса, ул. Гайдара, 3, кв. 45; р/с 467138 в Облуправлении ПИБ Одессы, МФО 328135);

№ 5/151, МЧП **«Лара-95»** (Одесса, ул. Гоголя, 9, кв. 10; р/с 6468875 в Жовтневом отд. Укрсоцбанка Одессы, МФО 328038).

Кредиторам и возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента опубликования этого объявления по адресу: 270032, Одесса, пр. Шевченко, 4, арбитражному суду Одесской области.

Арбітражний суд Київської області (252033, м. Київ, вул. Жилянська, 58 б) порушив справу про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Едельвейс» (255510, Києво-Святошинський район, м. Боярка, вул. Б. Хмельницького, 111, р/р 366302 в четвертому Київському відділенні банку «Україна», МФО 300034), справа № 148/7-Б.

Претензії кредиторів приймають у місячний термін із дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (348000, Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3-а) порушив справу № 224/9б від 29.10.1996 р. про банкрутство шахти **«Краснолучская»** (м. Красний Луч; р/рахунок 205415 в ПІБ м. Красний Луч, МФО 304375).

Майнові вимоги кредиторів приймаються впродовж місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Миколаївської області (327000, Миколаїв, Будинок Рад, пл. Леніна,1) порушив справу №193/1 про визнання банкрутом **Арбузинської райагропромтехніки** (юридична адреса: 329531, ст. Кавуни Арбузинського району Миколаївської області; розрахунковий рахунок 000564001 в Арбузинському ОР АК АПБ «Україна», МФО 326256).

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 147/10б про визнання банкрутом закритого акціонерного товариства **«Спайдер»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. 60 років Октября, б. 3/23.

Рахунок № 100467256 в Акціонерно-комерційному промислово-інвестиційному банку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 148/10б про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю **«Акцент»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Осипенко, б. 8/1.

Рахунок № 000467738 в Акціонерно-комерційному промислово-інвестиційному банку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 229/10б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Алмаз-Імпекс»**.

Юридична адреса боржника: Алмазна, вул. Цимлянська, 11.

Рахунок № 100468543 в Державно-спеціалізованому комерційному ощадному банку України Стахановського відділення №3114.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 142/9б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Аура»**.

Юридична адреса: Стаханов, вул. Леніна, 2.

Рахунок № 010468530 у філії акціонерного банку «Інко» Луганського регіонального управління Луганська.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 169/11б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Рондо»**. Юридична адреса: Стаханов, вул. Сімферопольська, 77. Рахунок № 100468116 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку м. Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 178/9б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Мак»**. Юридична адреса: Теплогорськ, вул. Богата, 18/19. Рахунок № 100468459 в Акціонерно-комерційному Промислово-інвестиційному банку м. Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 205/11б про визнання банкрутом орендного підприємства — магазину **«Книги»**. Юридична адреса: Стаханов, пр. Леніна, 36. Рахунок № 000110725 в акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку м. Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 265/10б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Рассвет»**. Юридична адреса: Стаханов, вул. Ватутіна, 4-б. Рахунок № 100468556 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку м. Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 133/9б про визнання банкрутом приватного підприємства фірми **«ВІТ»**. Юридична адреса: Стаханов, вул. Кірова, 36. Рахунок № 000468805 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку м. Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 150/10б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Аліна»**. Юридична адреса: Стаханов, вул.395-ї Шахтарської дивізії (котельня). Рахунок № 100468501 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 149/10б про визнання банкрутом орендного підприємства їдальні **«Ритуал»**. Юридична адреса: Теплогорськ, вул. Перемоги, 11. Рахунок № 000606159 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 152/10б про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю **«ДАСС»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, пр. Леніна, б. 67.

Рахунок № 000467602 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів прийматимуть протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 154/10б про визнання банкрутом спільного підприємства **«Людмила»**.

Юридична адреса: Стаханов, 1-ше поселення, 6, буд. 25.

Рахунок № 100468640 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 173/11б про визнання банкрутом стахановського орендного торговельно-виробничого підприємства **«Стахановугольторгобслуживание»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Кірова, 31.

Рахунок № 000205563 в Акціонерно-комерційному промислово-інвестиційному банку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Лунганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 134/9б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Скап»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Калініна, б/н.

Рахунок № 000468850 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 130/9б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Камелія»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Бурбело, б. 29/11.

Рахунок № 100468844 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3а) порушив справу № 155/10б про визнання банкрутом орендного підприємства кафе **«Міраж»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Базарна, б.1.

Рахунок № 000606337 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 171/11б про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю **«Лепта-Підмосков'я»**.

Юридична адреса: Стаханов, вул. Челюскінців, 42/1.

Рахунок № 000467217 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 167/11б про визнання банкрутом малого приватного підприємства **«Ремонтсервіс»**.

Юридична адреса боржника: Стаханов, вул. Н. Курченко, буд. 12/59.

Рахунок № 100468682 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (Луганськ, пл. Героїв, 3-а) порушив справу № 153/10б про визнання банкрутом Товариства з обмеженою відповідальністю **«Наві-ЛТД»**.

Юридична адреса: Стаханов, вул. Кірова, 36.

Рахунок № 000467576 в Акціонерно-комерційному банку соціального розвитку Укрсоцбанку Стаханова.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбитражный суд Луганской области (юридический адрес: 348016, Луганск, Площадь Героев Великой Отечественной войны, № 3-а) возбудил дело № 282/10б от 23.08.96 г. о банкротстве малого частного предприятия **«Квота»**. Юридический адрес: Луганская область, Первомайск, пер. Заводской, 18/19; банковские реквизиты: р/с 1468943 в ПИБ Первомайска, МФО 304483, код 21821468.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются арбитражным судом в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражным судом Херсонской области (г. Херсон, пр. Ушакова, 47) по заявлению Государственной налоговой инспекции по Комсомольскому району г. Херсона возбуждено дело о банкротстве **АО «Страховой дом» Амальтея»** (г. Херсон, ул. Покрышева, 45, к. 1, кв. 113); расчетный счет № 1467446 в АБ **«Инко»** г. Херсона.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Портрет

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Обличчя «1+1»: його знають усі, але на вулиці впізнає лише дехто

ПІД ЧАС своєї роботи на «Київнаукфільмі» Юрій Макаров як режисер зняв три документальних фільми. В одному з них авторові довелося виконувати роль ведучого — підходящої кандидатури на день зйомок не знайшлося. Проте цей дебют було викликано професійною потребою. «Коли б мені тоді сказали, що я стану телевізійним ведучим на центральному каналі українського телебачення, я не повірив би...»

На думку Юрія, володар «голови, що розмовляє» на блакитному екрані має бути чи то за вдачею емоційно запальною особистістю, чи то — професійним актором. «Але ж я дерев'яний...» — зізнався мій співрозмовник. Багато хто з глядачів вважає його людиною з неабияким життєвим досвідом «у розквіті сил». Саме такий вигляд має на екрані. В житті він значно молодший. Для самого Макарова факт його візуальної телевізійної дорослості залишається загадкою. Він щиро визнав: під час монтажу «Телеманії» він кілька разів ловив себе на тому, що каже про себе у третій особі.

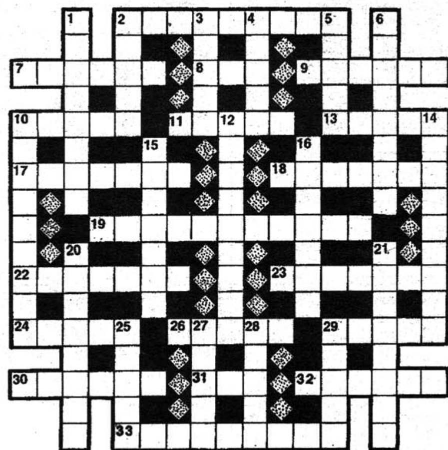
Не раз доводилося чути, як Юрія називають українським Володимиром Молчановим. Мабуть, причина — у певній схожості іміджу, манері поводитися перед камерою, вести розмірену, розумну розмову. Сам Макаров не у захваті від такого ототожнення. Він хоче бути, насамперед, самим собою, а з телезірок, гідних наслідування, віддає перевагу Володимиру Познеру, мотивуючи свій вибір просто: «Мені, як глядачеві, з ним не буває нудно».

А яке у житті обличчя студії «1+1»? Одне з багатьох, непомітне у натовпі. З часу появи на широкому телеекрані поза студією його впізнали всього кілька разів. Одного разу на вечірці в Будинку кіно з нагоди року роботи студії «1+1»у нього попросила автограф якась дівчина. Та ще раз сторож гаража напідпитку здивовано впізнав в одному з власників авто, що охоронялися, «зірку» УТ-1. А втім, «до зоряної хвороби» у Макарова стійкий імунітет, який, схоже, збережеться у нього на все життя.

Перед тим, як з'явитися у ролі ведучого однієї з найпопулярніших сьогодні телестудій, Юрій Макаров пробував себе у різних амплуа. Закінчивши романо-германський факультет КДУ ім. Т. Г. Шевченка 1977 року (володіє українською, французькою, англійською, болгарською, італійською зі словником. Непогано розмовляє російською), він за розподілом потрапив на кафедру мов Київської консерваторії. Проте просуванню службовими сходами завадила темна пляма у біографії — батько Юрія, хімік за фахом і космополіт за переконанням, сидів у одній з болгарських в'язниць. (Сам Юрко Макаров народився в Болгарії і у 3,5 року разом з матір'ю приїхав на її батьківщину в Україну). В сімдесятих роках у країнах соцтабору чинилася кампанія цькування Солженіцина. І кожна країна вважала своїм комуністичним обов'язком зробити свій посильний внесок у справу спільної боротьби з інакомисленням. Володимир Макаров представник першої хвилі «білої еміграції» був найбільш підходящою кандидатурою на «відсиджування за Солженіцина». Далося взнаки це і на долі сина. Юрко пішов у журналістику. Став кореспондентом РАТАУ-ТАРС. Коли начальство вчиталося у особову справу Ю. В. Макарова, історія виживання ідеологічно не надійного кадра повторилася. Але Макаров утримався на робочому місці, більше того, він став оглядачем промислового відділу. Виконуючи службовий обов'язок, він об'їздив усі київські відкриті підприємства і навіть деякі «скриньки».

Коли кар'єра у провідному інформаційному агентстві країни замерехтіла яскравим світлом у кінці тунелю, Макаров несподівано для багатьох змінює професію -йде редактором на студію «Київнаукфільм». У фільмі Михайла Казакова «Покровські ворота» один з головних героїв зазначив: «Гравірувати на кубках імена переможців — робота, яка потребує зречення!» Юрко довго «гравірував», а точніше відшліфовував чужі шедеври. З часом спробував себе у ролі режисера-документаліста, зняв кілька фільмів, головним чином — на етно-історичні теми. За словами Макарова, йому і сьогодні не соромно за свої роботи. За збігом обставин в Україні вони мало відомі. Але свого часу викликали інтерес у Канаді. За фільм «Дерево життя» режисеру запропонували... 200 доларів. Юрко так дешево продаватися не схотів...

Потім настав час пошуків самого себе як творчої особистості в новому контексті незалежності. Співробітництво з різними виданнями і телекомпаніями, статті, сценарії, зйомки, спостереження за новим життям. Рік тому друг і колега з документального минулого, відомий український режисер Олександр Роднянський запропонував Макарову взяти участь у новому телевізійному проекті «Студія 1+1». І Юрко, схоже себе знайшов. Відтоді його обличчя стало відоме українському глядачеві.

КРОСВОРД

По горизонталі: 2. Мати Івана Предтечі. 7. Вершина розквіту. 8. Перший цар держави Ахеменідів. 9. Містечко над Прутом. 10. Автомобіль. 11. Юнацька організація. 13. Металургійна сировина з відходів виробництва. 17. Прилад для регулювання напруги. 18. Гриб. 19. Славне колись козацьке місто на Черкащині. 22. Український живописець 14-го ст., малював у Перемишлі та в замку короля Владислава Ягайла у Кракові. 23. Держава і столиця у Східних Піренеях. 24. Персонаж поеми Т. Шевченка. 26. Селище в Італії, під яким Ганнібал розгромив римську армію. 29. Грошова одиниця сусідньої держави. 30. Одне з могутніх праукраїнських племен. 31. Частинка речовини, утворена з атома. 32. Фільм режисера В. Івченка. 33. Область в Іспанії, заселена колись вихідцями з Праукраїни.

По вертикалі: 1. Знак в українському письмі. 2. Легендарна красуня, котра втекла з коханцем, а потім ганила його перед своїм чоловіком. 3. Першоптах, птиця-тотем давніх українців. 4. Збудник інфекційних захворювань. 5. Письмове вітання. 10. Містечко на Тернопільщині, центр колишнього князівства. 12. Герой «Іліади», який загинув від власної дружини. 14. Видатна знахідка — свідчення високої культури скіфів. 15. Адміністративний округ у запорожців. 16. Дядько і воєвода київського князя Володимира, котрий святив новгородців. 20. Давній кам'яний вік. 21. Козацький літописець. 25. Речовина із кашалота, використовувалася для виготовлення парфумів. 27. Вивішене оголошення. 28. Американський страус. 29. Людина, рівна іншій.

Відповіді до кросворда, надрукованого 2 листопада

По горизонталі: 5. Бакота. 6. Щепкін. 11. Баган. 12. Даная. 13. Майборода. 16. Нарбут. 17. Калган. 18. Кіліманджаро. 19. Пневмокостюм. 22. «Полтва». 23. Скакун. 27. Атлантида. 29. Страх. 30. Палій. 31. Кефаль. 32. Лірика.

По вертикалі: 1. Мамай. 2. Стукач. 3. Венеди. 4. Пілат. 7. Кайдаш. 8. Субординація. 9. Україністика. 10. Чардаш. 14. Хурцилава. 15. Василенко. 20. Подать. 21. Куявія. 24. Атилла. 25. Адоніс. 26. Гарем. 28. Барка.

Марко МОВЧОК, *журналіст*

Як вона його обманула

Прем'єра

Сергій Данченко поставив у театрі імені Франка «Приборкання норовливої». З самого початку нам дають зрозуміти, що це лише гра, п'єсу нібито розігрують якісь мандрівні артисти. Тобто гра — потрійна: перед нами актори-франківці, котрі грають акторів, що виконують ролі, написані Шекспіром. Несерйозно? Але в якийсь момент ми захоплюємося грою й забуваємо про це. Актори, здається, теж захоплюються, особливо — Олексій Богданович у ролі Петруччо. Це той випадок, коли мужчина у грі — красивіший і справжніший, ніж поза грою. І нам здається, що він, Петруччо, цю гру виграв. Але це не так. Бо Катаріна лиш добре підігрувала (і Богдановичу, і нам, глядачам) — ні на мить не самообманюючись і не забуваючи, що фінал гри водночас буде й фіналом любові, фіналом ілюзій. Отакий, несподівано драматичний, поворот.

Катаріну грає Тетяна Олексенко, знайома глядачам за кількома ролями у столичному Молодому театрі. Це її дебют у франківців (якщо не рахувати кількох виходів на цю сцену ще в дитинстві).

До речі, чергова вистава — завтра.

На фото: Тетяна Олексенко в ролі Катаріни.

Марія ВАСИЛИК

Не вбереглася...

— Ой, яка красуня! — чийсь дзвінкий голос привів її до тями. «Цікаво, про кого це?» — подумала. Спробувала ворухнутися і, якби могла, закричала б від болю — все тіло, ніби чуже, дихати нічим, хребет переламаний. Найстрашніше, що нема жодної надії на порятунок. Розплющила око, побачила поруч молоду вродливу жінку з ножем у руках, яка захоплено дивилася на неї.

«Хм, красуня, дурепа — ось хто я! Так безглуздо ускочити в халепу!» — подумки тяжко зітхнула і втомлено прикрила повіки.

... Красунею вона не була, це й сама прекрасно знала, зате була грозою багатьох своїх родичів. Ніхто з них не міг посперечатися з нею в розумові та хитрості, обережності та спритності. Цієї важливої науки вона навчала і своїх молодших подруг. Хоч її завжди й смішили оті вертихвістки, що іноді збиралися зграйками і, красуючись, погордливо проносилися мимо, боязко позираючи на неї. А вона годинами не ворушилася, спостерігаючи за ними, і, причаївшись, підозріло прислухалася до всіх сторонніх звуків.

Інтуїція ніколи не підводила її. Але сьогодні, сьогодні... Ех, якби можна було ще раз повернутися туди, вона зуміла би уникнути цієї зустрічі, що стала останньою, і не піймалася б на оту наживку. Аж моторошно стало при цій згадці. А все вона, ота дрібнота!

Як завжди, дрімаючи собі в куточку, вона відчула якийсь рух. Раптом побачила, що навколо неї гасає ота сама лементуюча зграйка. Озирнувшись, помітила перед самим носом улюблені ласощі.

«Ну, це вже занадто, ласощі я вам не віддам!» — встигла подумати і, сполошивши дрібноту, із задоволенням схопила їх сама. І відразу зрозуміла, що піймалася. Як вона викручувалася, бажаючи втекти, але гачок міцно вхопив за щелепу, та й рибалка був не новачок, і всі її намагання вирватися були даремними...

... Раптом вона здригнулася усім великим тілом, відчувши дотик чогось гострого: то жінка заходилася знімати ножем луску з величезної щуки...

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ **Рукописів не повертаємо.**
◊ **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
◊ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
◊ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228657.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
~~1 2~~ 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311220.